

ΠΡΩΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ

ΠΡΑΚΤΙΚΟ

Στην Αθήνα σήμερα 14 Ιουνίου 1998, ημέρα Κυριακή και ώρα 9.30' π.μ., στην Αίθουσα 150 (1ος όροφος) του Μεγάρου της Βουλής συνεδρίασε η Επιτροπή Παραγωγής και Εμπορίου της «Βουλής των Εφήβων», υπό την προεδρία του Βουλευτή κ. Νικόλαου Ακριτίδη, με αντικείμενο την επεξεργασία και εξέταση των θεμάτων «γεωργία-κτηνοτροφία, τεχνολογία, κλωνοποίηση, τουρισμός, ξενομανία, δάση-εθνικοί δρυμοί, αλιεία, προστασία ζώων, ενέργεια, ναυτιλία, βιομηχανία» της Σύνθεσης Κειμένων των μαθητών από την Ελλάδα, την Κύπρο και τον Απόδημο Ελληνισμό, που συμμετείχαν στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Βουλή των Εφήβων» Γ' Σύνοδος 1997-1998.

Στην Επιτροπή Παραγωγής και Εμπορίου της «Βουλής των Εφήβων» συμμετείχαν οι εξής «Έφηβοι Βουλευτές»: Αλκιβιάδης Αγγελάκης (Νομός Αιτωλοακαρνανίας), Δανάη Αζαρία (Β' Αθήνας), Αλέξανδρος Αλέξης (Νομός Μαγνησίας), Λάμπρος Αραμπατζόγλου (Α' Θεσσαλονίκης), Δημήτρα Βάβλα (Νομός Λακωνίας), Νικόλαος Βάσσο (Λονδίνο), Φιλία Γιαλιτάκη (Νομός Ηρακλείου), Μαρίζα-Ιουδήθ Δαδαμανέλη (Νομός Χαλκιδικής), Γεωργία Δεμέτζου (Νομός Ηρακλείου), Ελιβέριος Δημόθυρας (Νομός Κιλκίς), Ευθυμία Διαγούπη (Νομός Μεσσηνίας), Λεωνίδας Ευφροσυνίδης (Α' Θεσσαλονίκης), Μαρία Ιακώβου (Λευκωσία), Ηλίας Κακαράντζας (Νομός Ευβοίας), Αναστάσιος Καλόγρηας (Νομός Βοιωτίας), Βάγια Καραγιάννη (Νομός Λάρισας), Χριστίνα Καραμούζα (Νομός Σερρών), Ελένη Καρυπίδου (Α' Θεσσαλονίκης), Μιχρήτ Κιντάνε (Αιθιοπία), Ειρήνη Κιριτσιή (Νομός Δράμας), Δημήτριος Κόγιας (Α' Θεσσαλονίκης), Μαίρη Κοντορούδα (Α' Πειραιά), Ευαγγελία - Σπυριδούλα Κοσμά (Νομός Μαγνησίας), Ευθύμης Κουερίνης (Αμμόχωστος), Αναστασία Κουκουτζέλη (Β' Θεσσαλονίκης), Ιωάννης Κουλιέρης (Νομός Χανίων), Γεώργιος Κυριαζίδης (Β' Θεσσαλονίκης), Δέσποινα Λαδομένου (Νομός Ηρακλείου), Βασιλική Λάλλα (Υπόλοιπο Αττικής), Κωνσταντίνος Λιάντης (Επικρατείας), Αικατερίνη Λιβιτσάνου (Νομός Δωδεκανήσου), Ευστάθιος Λιόλιος (Ισραήλ), Μαρία Λοΐζου (Λευκωσία), Μαρία Μαλισσόβα (Νομός Λάρισας), Γιαννίτσα Μαραγγούλα (Β' Αθήνας), Ασημένια Μερμεκλή (Νομός Σερρών), Ευάγγελος Μποραζάνης (Νομός Σερρών), Βασιλική Μπουλούκου (Νομός Αργολίδας), Ελένη Μουσιάδου (Νομός Πέλλας), Αντώνιος Ντακανάλης (Νομός Ηρακλείου), Ευστάθιος Παπαδόπουλος (Νομός Πέλλας), Γεώργιος Παπαθανάκος (Βόννη), Φωτεινή Παπαχαροφύλη (Νομός Δωδεκανήσου), Μαγδαληνή Παραλή (Α' Θεσσαλονίκης), Αθανασία Πασχαλίδου (Επικρατείας), Βασιλική Πλιάκα (Νομός Ξάνθης),

Βασίλειος Ρουμελιώτης (Νομός Αρκαδίας), Αναστάσιος Σκούρας (Επικρατείας), Παναγιώτα Σπάστρα (Νομός Πιερίας), Ευγενία Σταματοπούλου (Νομός Σάμου), Βασιλική Σχοινά (Νομός Αχαΐας), Νικόλαος Τζιουβάρας (Νομός Πιερίας), Αναστασία Τσαπέλα (Νομός Καστοριάς), Χρήστος Τσιριμώκος (Επικρατείας), Άντρη Φιλίππου (Λευκωσία), Γεώργιος Φράγκου (Β' Θεσσαλονίκης), Χάρης Χρηστάκης (Υπόλοιπο Αττικής) και Δημήτριος Χρυσοχέρης (Α' Αθήνας).

Στη συνεδρίαση της Επιτροπής παρέστη ο κ. Ιωάννης Γιαννόπουλος, σχολικός σύμβουλος, Δρ της ιστορίας, μέλος της επιτροπής του εκπαιδευτικού προγράμματος «Βουλή των Εφήβων».

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΚΡΙΤΙΔΗΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής):

Όπως γνωρίζετε ήδη, αντικείμενο της Επιτροπής Παραγωγής και Εμπορίου της Βουλής είναι η πολιτική που ασκείται από την πολιτεία, αλλά και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουμε στο χώρο της ελληνικής παραγωγής και της οικονομίας γενικότερα. Ασχολείται, δηλαδή, με τους πιο δυναμικούς παράγοντες που επηρεάζουν τους όρους της ζωής και της εξέλιξής μας.

Πρόγρευση των δικών σας ενδιαφερόντων μας δίνει η Σύνθεση Κειμένων στο αντίστοιχο κεφάλαιο, που καταγράφει τους προβληματισμούς σας και τις ιδέες σας γύρω από αυτά τα ζητήματα. Ομολογώ ότι αυτή η Σύνθεση Κειμένων εντυπωσιάζει με την πληρότητα που τη διακρίνει και αυτό σημαίνει πολλά, με κυριότερη επισήμανση την ευαισθησία σας γύρω από τα σύγχρονα προβλήματα που σχετίζονται με την πορεία του Ελληνισμού και μάλιστα την ώρα που αλλάζουμε αιώνα.

Θέλω να προσθέσω και εγώ στη δική σας αγωνία ότι η πορεία στην οποία βαδίζει η Ελλάδα είναι ιστορικής σημασίας, λόγω της προσπάθειας για ουσιαστική ενσωμάτωσή της στον ευρωπαϊκό χώρο. Το γεγονός αυτό έχει και τις συνέπειές του, στις οποίες περιλαμβάνονται το κόστος, αλλά και τα συναισθήματα ασφάλειας και ελπίδας για το μέλλον του Ελληνισμού.

Γνωρίζετε, βέβαια, ότι αυτήν την πορεία τη χαράξαμε με την πλειοψηφία του ελληνικού λαού. Οι επιλογές και το κόστος βαρύνουν τις δικές μας γενιές, εμάς δηλαδή, που τις διαλέξαμε. Έμμεσα, βέβαια, φθάνουμε σε σας. Όμως οι ελπίδες αφορούν εσάς και τους νεότερούς σας. Είμαι βέβαιος ότι τη σκυτάλη του αγώνα θα την πάρετε, όταν έρθει η ώρα και θα την φθάσετε με επιτυχία στο τέρμα. Δείγμα αυτού του γεγονότος είναι η ενεργοποίησή σας.

Ελπίζω, όπως έγινε και στις προηγούμενες Συνόδους της Βουλής των Εφήβων, ότι στις δύο συνεδριάσεις που θα πραγ-

ματοποιήσουμε θα έχουμε τη χαρά να βιώσουμε και να αφομοιώσουμε νέες ιδέες από την πλευρά σας.

Πιστεύω ότι όλοι μαζί θα αναδειξουμε τις μεγάλες αρετές της δημοκρατίας και κυρίως τη δύναμη και τη σημασία του ελεύθερου και υπεύθυνου λόγου. Είμαι βέβαιος ότι εμείς εδώ, αλλά και ο θεσμός της Βουλής των Εφήβων γενικότερα, θα συμβάλουμε έμπρακτα στην εξύψωση της πολιτικής ζωής της Χώρας, με τη συμμετοχή όλων των νέων στο γίνεσθαι της Χώρας.

Είμαι μέλος και Πρόεδρος της αντίστοιχης Διαρκούς Επιτροπής της Βουλής, όμως ο ρόλος μου δεν είναι να συμμετέχω στο διάλογο, αλλά να διευθύνω τη συζήτηση σύμφωνα με τον Κανονισμό της Βουλής. Θα ήταν, λοιπόν, πολύ ενδιαφέρον να διαθέσουμε λίγο χρόνο για να μιλήσουμε για το πνεύμα και το χαρακτήρα του διαλόγου που διεξάγεται στη Βουλή.

Επιγραμματικά, σας αναφέρω ότι στη Βουλή των Ελλήνων, όπως συνέβαινε και στη Βουλή της Αθήνας του Περικλή, ο λόγος είναι ελεύθερος, για να κατατεθούν ιδέες, και ο λόγος αυτός καταχωρίζεται στα πρακτικά και στη σχετική έκθεση που συντάσσεται στο τέλος της διαδικασίας ενώπιον της Επιτροπής. Μέσα από τον ελεύθερο λόγο, την ποικιλία, αλλά και τις αντιθέσεις των ιδεών που θα κατατεθούν, μπορεί ο καθένας να συναγάγει ελεύθερα τα συμπεράσματά του.

Η ψηφοφορία γίνεται μόνο για πρακτικούς λόγους. Δε μιλάμε για να ψηφίσουμε, ούτε ψηφίζουμε για να κλείσουμε μια κουβέντα. Αξία έχει ο λόγος, το περιεχόμενό του, οι ιδέες που εκφράζονται και η συνειδητότητα, στην οποία καταλήγουμε και η οποία είναι η μόνη ικανή να διασφαλίσει μια συλλογικότητα. Η ψήφος είναι πειθαρχία, όμως η ελληνική παράδοση στηρίζεται στη δύναμη της σκέψης και του λόγου. Η δύναμη της ψήφου και της πειθαρχίας στην ψήφο ανήκει στα απολυταρχικά καθεστάτα.

Θα κλείσω με δύο-τρεις επισημάνσεις πάνω στη διαδικασία που θα ακολουθήσουμε. Ο λόγος είναι ελεύθερος. Όμως, είναι σωστό να σκεφθείτε όλοι ότι οι αναφορές θα πρέπει να γίνονται γύρω από το κεφάλαιο της Σύνθεσης Κειμένων που αφορά στην Επιτροπή μας και βγήκε μέσα από τις δικές σας προτάσεις, τους δικούς σας προβληματισμούς και τις δικές σας ιδέες.

Αυτό δε σημαίνει ότι πρέπει να περιοριστείτε στο περιεχόμενο αυτού του κεφαλαίου. Μπορείτε να κάνετε διορθωτικές ή συμπληρωματικές προτάσεις των όσων αναφέρονται στη Σύνθεση Κειμένων, οι οποίες θα καταχωρισθούν στα πρακτικά και στην έκθεση που θα καταθέσουμε στο τέλος για την Ολομέλεια της «Βουλής των Εφήβων» και θα αποτελέσει τη βάση του προβληματισμού και για τα άλλα παιδιά.

Θα προηγηθεί η ομιλία της εισηγήτριας και θα ακολουθήσουν οι ομιλίες όσων επιθυμούν να εγγραφούν στον κατάλογο των ομιλητών. Ο χρόνος ομιλίας της εισηγήτριας θα είναι 8 λεπτά και κάθε ομιλητή 4 λεπτά, σύμφωνα με τον Κανονισμό Λειτουργίας των Επιτροπών.

Στη συνέχεια, θα συνταχθεί η Έκθεση της Επιτροπής μας. Αν κάποιος, κατά τη διάρκεια της συζήτησης, έχει να κάνει κάποια συγκεκριμένη πρόταση, μπορεί να την καταθέσει, να γίνει ψηφοφορία και να καταχωρισθεί στην έκθεσή μας. Στο τέλος της διαδικασίας, για να αναδειξουμε τους πέντε ομιλητές, που θα πάρουν το λόγο στη συζήτηση στην Ολομέλεια, θα γίνει κλήρωση. Και αυτό, επειδή δεν μπορούμε να σας γνωρίσουμε στο σύντομο αυτό χρόνο, η κλήρωση σας καθιστά όλους ισότιμους και είναι ο πιο επιστημονικός και αντικειμενικός τρόπος ανάδειξης των ομιλητών, όπως και σας ανέφερε μέλος της επιτροπής για το εκπαιδευτικό αυτό πρόγραμμα.

Εάν κάποια ή κάποιος επιθυμεί να θέσει διαδικαστικό ζήτημα, αυτό μπορεί να γίνει τώρα. Θα σας παρακαλούσα, επίσης, κάθε φορά που σας δίνω το λόγο να αναφέρετε το ονοματεπώνυμό σας και την περιοχή, από την οποία προέρχετε.

Ο Ηλίας Κακαράτζας έχει το λόγο.

ΗΛΙΑΣ ΚΑΚΑΡΑΤΖΑΣ (Νομός Ευβοίας): Θα ήθελα να ρωτήσω, εάν είναι υποχρεωτικό να λάβουμε όλοι μέρος στην κλήρωση.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΚΡΙΤΙΔΗΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Όχι, μόνο όσοι επιθυμείτε.

Το λόγο έχει η Εισηγήτρια Ευαγγελία-Σπυριδούλα Κοσμά.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ - ΣΠΥΡΙΔΟΥΛΑ ΚΟΣΜΑ (Νομός Μαγνησίας): Κύριε Πρόεδρε, είμαστε εδώ για να εκθέσουμε τους προβληματισμούς μας, όπως επίσης και πολλά ζητήματα που αντιμετωπίζει σήμερα η Ελλάδα σε διάφορους τομείς, γιατί είμαστε νέοι με όνειρα, όραμα και δίψα για τη ζωή και επιζητούμε ένα καλύτερο μέλλον για τη χώρα μας που θα επιτευχθεί από τη συμμετοχή μας στα κοινά, αρκεί η συμμετοχή μας να είναι ισότιμη, με ειλικρινή διάλογο και ζωντανή επαφή με την υπόλοιπη κοινωνία.

Όπως όλοι γνωρίζετε, θέμα μας αποτελεί η παραγωγή και το εμπόριο, που περιλαμβάνει τους τομείς της γεωργίας-κτηνοτροφίας, της τεχνολογίας, του τουρισμού, της ναυτιλίας, της βιομηχανίας και της σωστής αξιοποίησης των πηγών ενέργειας.

Είναι γεγονός ότι το κράτος αδιαφορεί για τους γεωργούς. Οι συντάξεις είναι χαμηλές και δεν υπάρχει μέριμνα για τους μικρούς καλλιεργητές. Τους γεωργούς τους εκμεταλλεύονται οι μεσάζοντες και τα συμφέροντα των αγροτών δεν υποστηρίζονται αποτελεσματικά. Δεν υπάρχει η κατάλληλη ενημέρωση για τη χρήση ορμονών και άλλων χημικών ουσιών. Η γεωργία γενικώς είναι υποβαθμισμένη και οι νέοι απογοητεύονται, με αποτέλεσμα την αστυφιλία. Τα τελευταία χρόνια, ωστόσο, με την ανάπτυξη της τεχνολογίας, η παραγωγικότητα έχει αυξηθεί.

Η αλματώδης εξέλιξη, όμως, της τεχνολογίας είχε και άλλα επιτεύγματα. Είναι η βάση των σύγχρονων επιστημών που εξελίσσεται ραγδαία. Το INTERNET ανοίγει καινούργιους δρόμους στο κόσμο της γνώσης. Ταυτόχρονα, όμως, κυριαρ-

χεί η μηχανή στη ζωή του ανθρώπου. Ο πνευματικός πολιτισμός οπισθοδρομεί, καθώς έπεται του τεχνολογικού. Οι αξίες καταρρέουν και οι σχέσεις τυποποιούνται. Η παράδοση απειλείται και οι πόλεμοι απειλούν τον πλανήτη μας. Το περιβάλλον καταστρέφεται από τα απόβλητα των εργοστασίων και τα καυσαέρια των αυτοκινήτων.

Αποτέλεσμα της εξέλιξης της τεχνολογίας είναι και η κλωνοποίηση. Η τεχνολογία μπορεί να εκμηδενίσει το θάνατο, να αντιμετωπίσει ανιάτες ασθένειες και να βοηθήσει στον τομέα της ιατρικής, παράλληλα όμως παραβιάστηκαν ηθικοί και φυσικοί κανόνες. Ανατράπηκαν θεμελιώδεις αξίες, εκμηδενίζεται η θέληση του ανθρώπου και η προσωπικότητά του. Ο άνθρωπος μετατρέπεται σε κακέκτυπο του Θεού και δημιουργεί νέο τύπο σκλαβιάς, που αιχμαλωτίζει την ατομική ελευθερία του ανθρώπου.

Ένας άλλος τομέας, στον οποίο πρέπει να αναφερθούμε, είναι αυτός του τουρισμού. Η σημασία του τουρισμού για τη χώρα μας είναι τεράστια, καθώς αυτή παρουσιάζει μεγάλο τουριστικό ενδιαφέρον και για τις φυσικές ομορφιές και για τα ιστορικά και αρχαιολογικά μνημεία της. Ο τουρισμός ενισχύει την ιδιωτική και εθνική οικονομία και είναι μία από τις βασικές πηγές εισοδήματος για τη χώρα μας, ενώ προβάλλεται ο πολιτισμός της χώρας μας άμεσα και έμμεσα. Δεν στερείται όμως και μειονεκτημάτων, καθώς διακινούνται ναρκωτικά και υπάρχουν κρούσματα ξενοφοβίας και ξενομανίας. Αυτό το τελευταίο οφείλεται κυρίως στο αίσθημα μειονεξίας έναντι των δυτικοευρωπαίων. Πολλοί έχουμε λανθασμένη αντίληψη της έννοιας «εκσυγχρονισμός». Εξαιτίας της έλλειψης παιδείας και ενημέρωσης, το πνευματικό επίπεδο είναι χαμηλό. Παρατηρείται πολιτιστική οπισθοδρόμηση και η προσωπικότητα των ατόμων αλλοτριώνεται.

Σε ό,τι αφορά τη ναυτιλία: Οι Έλληνες ναυτικοί και το ασφαλιστικό τους ταμείο (Ν.Α.Τ.) έχουν περιέλθει σε δύσκολη κατάσταση. Η ζωή στα λιμάνια των νησιών είναι δύσκολη, γιατί περνούν πολλοί ξένοι που δε σέβονται το χώρο και η θάλασσα ρυπαίνεται από όλους, ντόπιους, τουρίστες, επιχειρηματίες.

Θα αναφερθώ ιδιαίτερα στο περιβάλλον, το οποίο θα αναλύσω διεξοδικότερα. Βρισκόμαστε στο κατώφλι του 21ου αιώνα και παρ' όλο που κατάφερα να προσεγγίσουμε διάφορους «κόσμους», ακόμα και το διάστημα, δεν κατάφερα να συγκρατήσουμε τους ίδιους τους εαυτούς μας, καθώς έχουμε απομακρυνθεί από τη φύση. Το περιβάλλον βρίσκεται σε άμεσο κίνδυνο, καθώς απόβλητα των εργοστασίων ρυπαίνουν τη θάλασσα και σκοτώνουν μικροοργανισμούς και ψάρια. Τα πυρηνικά εργοστάσια κακής τεχνολογίας αποτελούν κίνδυνο για τον άνθρωπο και το περιβάλλον και ας μην ξεχνάμε τι συνέβη στο Τσέρνομπιλ. Το ίδιο αποτέλεσμα έχουν και οι ψεκάσμοι με εντομοκτόνα και φυτοφάρμακα. Τα πλαστικά και τα συνθετικά δεν ανακυκλώνονται. Τα σκουπίδια κυριαρχούν κατά μήκος των δρόμων της πρωτεύουσας. Οι

χωματερές προκαλούν αρρώστιες και περικλείουν κινδύνους για την υγεία των πολιτών. Η ηχορύπανση στις μεγαλουπόλεις αποτελεί σημαντικό κίνδυνο για τους ανθρώπους. Ατυχήματα πετρελαιοφόρων δημιουργούν πετρελαιοκηλίδες, με αποτέλεσμα το θάνατο πολλών οργανισμών. Εξαιτίας των νιτρικών και των φωσφορικών ιόντων που πέφτουν στις θάλασσες με τα λιπάσματα αυξάνεται το οργανικό υπόστρωμα των αποικοδομητών, οι οποίοι εξαντλούν το οξυγόνο των λιμνών και των θαλασσών με την αναπνοή τους, με αποτέλεσμα να παθαίνουν τα ψάρια ασφυξία, ενώ οι ίδιοι συνεχίζουν την αναπνοή τους, παράγοντας υδροθείο. Σε αυτό οφείλεται και η άσχημη οσμή σε πολλούς κόλπους, όπως στο Θερμαϊκό. Η απαγορευμένη αλιεία αυξάνεται, με άμεσες επιπτώσεις στα ζώα της θάλασσας (περίπου 8.000 δελφίνια, φάλαινες και χελώνες σκοτώνονται κάθε χρόνο). Σκοτώνονται χιλιάδες ζώα, για να γίνουν γούνες. Η Μεσόγειος, με δεκάδες εργοστάσια στα παράλια της, αποτελεί την πιο βρώμικη θάλασσα. Πολλά δάση καταστρέφονται από πυρκαγιές και υλοτόμηση, όπως στην περιοχή του Αμαζονίου και, επίσης, παρατηρείται το φαινόμενο του «θερμοκηπίου».

Προτείνω, λοιπόν, για την αντιμετώπιση των παραπάνω προβλημάτων, τα εξής:

- Επινόηση μηχανισμού για την απορρόφηση του νέφους στις μεγάλες πόλεις.

- Χρησιμοποίηση της ενέργειας που θα εκλυθεί από το πέρασμα ενός κομήτη το 2028 πολύ κοντά στη γη για τη λύση του ενεργειακού προβλήματος.

- Κλείσιμο των εργοστασίων που είναι επικίνδυνα για το περιβάλλον, επινόηση ρομπότ απορριμματοφάγων, επιβολή προστίμων και αυστηρές κυρώσεις για όσους ρυπαίνουν το περιβάλλον.

- Χρησιμοποίηση της ηλιακής ενέργειας ως μέσου κίνησης των οχημάτων και λειτουργίας των εργοστασίων.

- Να κατασκευαστούν οικολογικές γούνες, ώστε να πάψουν να κινδυνεύουν τα ζώα. Να περιορισθεί το κυνήγι και τα αδέσποτα ζώα να προστατευτούν.

- Να ενισχυθεί η προστασία των βιοτόπων και να αυξηθούν οι αναδασώσεις. Να αυξηθεί ο αριθμός των δασοφυλάκων και να ενταθεί η αστυνόμευση.

- Να δημιουργηθούν κάποιες αποικίες στο διάστημα, ώστε να αντιμετωπιστεί ο πληθυσμιακός κορεσμός και οι συνέπειές του για το περιβάλλον.

Έτσι, λοιπόν, πρέπει να προστατεύσουμε τη γη από τους κινδύνους που την απειλούν, εάν θέλουμε να τη διατηρήσουμε για καιρό ακόμη, διότι είναι το σπίτι μας, η πατρίδα μας. Αποτελεί την ελπίδα για το καλύτερο μέλλον, είναι αυτή που εμπνέει το αίσθημα της ασφάλειας. Μια καταστροφή της αυτόματα καταστρέφει και μας τους ίδιους, γιατί η γη χωρίζει τον άνθρωπο ζει, ο άνθρωπος, όμως, χωρίς τη γη όχι.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΚΡΙΤΙΔΗΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ο Γεώργιος Κυριαζίδης έχει το λόγο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΥΡΙΑΖΙΔΗΣ (Β΄ Θεσσαλονίκης): Κύριε Πρόεδρε, ζούμε σε μια χώρα που περικλείεται από νερό. Στις περισσότερες παραθαλάσσιες περιοχές οι κάτοικοι αντιμετωπίζουν σημαντικά προβλήματα λόγω των ακατάλληλων υδάτων των περιοχών αυτών. Το νερό της θάλασσας αποτελεί πηγή ζωής και για πολλούς είναι ο κατ' εξοχήν οικονομικός τους πόρος. Σε αυτήν την πηγή ζωής θα αναφερθώ στη συνέχεια.

Ζω στη Νέα Μηχανιώνα Θεσσαλονίκης, όπου η θάλασσα είναι αποκλειστικός παράγοντας ζωής. Από τη στιγμή, όμως, που τα νερά της είναι μολυσμένα, δεν μπορούμε να μιλάμε για οικονομικούς πόρους. Βλέποντας το φαινόμενο αυτό, οι διάφοροι επισκέπτες μας αποφεύγουν να ξανάρθουν στην περιοχή μας. Έτσι, μειώθηκε ο τουρισμός και αυτό σημαίνει ότι χάθηκαν σημαντικά χρηματικά ποσά, που θα μπορούσαν να βοηθήσουν στην οικονομική και εμπορική ανάπτυξη της περιοχής μου. Με τα χρήματα που θα κερδίζαμε από τον τουρισμό, οι πλοιοκτήτες θα ήταν σε θέση να κατασκευάσουν και άλλα πλοία, ώστε να γίνεται εμπόριο ψαριών από τη Μηχανιώνα σε άλλες πόλεις. Επίσης, οι ιδιοκτήτες καταστημάτων έχουν αρχίσει και βάζουν «λουκέτο» στις μικρές και μεγάλες επιχειρήσεις τους και εμποδίζεται η ανάπτυξη της νυκτερινής ζωής, αφού δεν υπάρχουν τουρίστες για να πηγαίνουν στα κέντρα ψυχαγωγίας. Συν τοις άλλοις τα ψάρια μας ψοφάνε, η αλιεία χάνει μέρα με τη μέρα έδαφος, οι ιδιοκτήτες μικρών αλιευτικών σκαφών δεν είναι ικανοί να ανοιχθούν πέρα από το λιμάνι για να ψαρεύουν και χάνουν το μεροκάματό τους, αφού δεν έχουν εμπόρευμα να πουλήσουν. Τα ψόφια ψάρια τα βγάζει τώρα το κύμα στη στεριά και μολύνεται η παραλία της Μηχανιώνας, η οποία κάποτε αποτελούσε πόλο έλξης πολλών τουριστών, τόσο του εσωτερικού, όσο και του εξωτερικού.

Για τα παραπάνω δε φταίει τίποτε άλλο, παρά μόνο η άγνοια των κατοίκων της Νέας Μηχανιώνας και αυτών που εργάζονται στη θάλασσά της. Η άγνοια αυτή για την οικολογία ή για την προστασία του περιβάλλοντος, στο οποίο ζούμε, υπάρχει παρά τη θέλησή τους. Σήμερα, είναι η Νέα Μηχανιώνα, της οποίας το πρόβλημα ακούγεται. Πόσες άλλες περιοχές και πόσες άλλες θάλασσες δεν έχουν τα ίδια προβλήματα, ίσως ακόμα χειρότερα, που παραμένουν άγνωστα στο ευρύ κοινό της Ελλάδας; Γι' αυτό προτείνω να ληφθεί μέριμνα για την περιβαλλοντική εκπαίδευση των πολιτών όχι μόνο της δικής μου περιοχής, αλλά και των άλλων ελληνικών περιοχών, που είτε αντιμετωπίζουν είτε όχι τέτοιου είδους οικολογικά προβλήματα. Απαιτώ, επειδή υφίσταμαι τις συνέπειες αυτού του φαινομένου, την κατάρτιση των πολιτών σε θέματα οικολογίας και περιβατολογίας, ώστε να μπορέσουμε κάποτε να κάνουμε τη ζωή μας υποφερτή. Το κατόρθωμα αυτό να το οφείλει ο κόσμος αποκλειστικά στους νέους, οι οποίοι είναι οι μόνοι που ενδιαφέρονται για κάθε είδους πρόβλημα που μαστιάζει σήμερα την ανθρωπότητα. Θα πρέ-

πει, επιτέλους, να ακούσετε εμάς τους νέους, γιατί σήμερα μπορεί να είστε εσείς οι υπεύθυνοι, αύριο όμως θα είμαστε εμείς.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΚΡΙΤΙΔΗΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Θα ήθελα να σας θυμίσω ότι ακριβώς η εισαγωγή του θεσμού έγινε για να ακούσουμε τους νέους. Αυτό γίνεται για πρώτη φορά οργανωμένα και επίσημα στη χώρα μας. Βεβαίως, πρέπει να ακούσουμε τους νέους, γιατί το μέλλον και ο κόσμος που έρχεται είναι ο κόσμος ο δικός σας και γιατί εσείς έχετε μια «φρέσκια ματιά» στην παρακολούθηση αυτών των φαινομένων.

Επαναλαμβάνω ότι αυτό γίνεται οργανωμένα και αυτό είναι ένα από τα αντικείμενα του ενδιαφέροντός μας, με στόχο τον εκσυγχρονισμό της χώρας, της κοινωνίας, των δομών μας, για τα οποία αγωνιζόμαστε αυτόν τον καιρό. Η εκπαίδευση και οι αξίες της παιδείας πρέπει να βρίσκονται στο πιο κεντρικό σημείο του ενδιαφέροντος όλων μας. Συνεπώς, αυτά τα ζητήματα της περιβαλλοντικής και οικολογικής εκπαίδευσης που πρέπει να εισαχθούν –ειδικότερα της διαπαιδαγώγησης της κοινωνίας μας, των νέων ανθρώπων, πάνω στις αξίες της ζωής και του πνεύματος– πρέπει να είναι πρώτης προτεραιότητας.

Ο Λεωνίδας Ευφροσύνης έχει το λόγο.

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΕΥΦΡΟΣΥΝΙΔΗΣ (Α΄ Θεσσαλονίκης): Κύριε Πρόεδρε, στην εργασία μου ασχολήθηκα με ένα θέμα που απασχολεί κυρίως τη Βόρεια Ελλάδα: την κατασκευή φραγμάτων παλιάς τεχνολογίας κατά μήκος του ποταμού Νέστου. Ο Νέστος, με μήκος 230 χιλιόμετρα, εκ των οποίων τα 130 χιλιόμετρα βρίσκονται στην Ελλάδα, πηγάζει από τη Νότια Βουλγαρία και αποτελεί ένα φυσικό σύνορο μεταξύ Μακεδονίας και Θράκης. Είναι ένας από τους σημαντικότερους πνεύμονες της Βόρειας Ελλάδας, σχηματίζοντας ένα καταπληκτικό Δέλτα στις εκβολές του, αλλά και τροφοδοτώντας σημαντικής αξίας βιότοπους, κατά τον κύριο ρου του. Δυστυχώς, τα πολύτιμα αυτά φυσικά στοιχεία απειλούνται με καταστροφή από την αδιαφορία που δείχνει ο σύγχρονος άνθρωπος. Η ΔΕΗ έχει προγραμματίσει την κατασκευή τριών υδροηλεκτρικών φραγμάτων στον κύριο ρου του ποταμού – του θησαυρού, της Πλατανόβρυσης και του Τεμένου – και ενός σημαντικού στον παραπόταμο του Νέστου – του Αρκουδορέματος. Σκοπός της επιχείρησης είναι η παραγωγή ενέργειας, αλλά και η άρδευση εκτάσεων στις πεδιάδες του νομού Καβάλας, Ξάνθης και Κομοτηνής. Τα προβλήματα που θα προκαλέσουν τα φράγματα στην περιοχή και οι μεγάλες μεταβολές που θα επιφέρουν είναι τα εξής:

– Η κατασκευή και η λειτουργία αυτών των φραγμάτων θα επηρεάσει το κλίμα της περιοχής. Η αλλαγή του κλίματος προς το υγρότερο θα καταστρέψει το χαρακτήρα της περιοχής.

– Η καταστροφή της παραποτάμιας βλάστησης, είτε με τις τσιμεντώσεις των πλαϊνών του ποταμού είτε με τις αποφι-

λώσεις, αποτρέπουν την περίπτωση οικολογικής ανάπτυξης των περιοχών αυτών.

– Η άνοδος της στάθμης των υδάτων λόγω των φραγμάτων θα αποκλείσει τους φυσικούς δρόμους των θηλαστικών, από τη νότια στη βόρεια πλευρά του ποταμού.

Γνωρίζοντας ότι η Βουλγαρία σχεδιάζει ανάλογα φράγματα στα εδάφη της, αλλά και τη μείωση των ποσοτήτων του νερού κατά 29% από την αρχική, οδηγούμαστε με μαθηματική ακρίβεια στην καταστροφή. Οι φθορές που θα προκαλέσουν τα φράγματα δεν περιορίζονται μόνο στις θέσεις κατασκευής τους ή στην ευρύτερη περιοχή, αλλά και στο μοναδικής αξίας Δέλτα του ποταμού.

Με την κατακράτηση των υδάτων εμποδίζεται η κάθοδος των ψαριών, με αποτέλεσμα να επηρεαστούν οι ιχθυοπληθυσμοί των λιμνοθαλασσών που εισέρχονται στα ιχθυοτροφεία. Η εισροή αλμυρού νερού στον υδροφόρο ορίζοντα, αλλά και στο Δέλτα, θα επιφέρει την καταστροφή των παραποτάμιων δασών.

– Τέλος, ο Νέστος, λόγω των πολλών φερτών υλών που κατεβάζει, θα δημιουργήσει αρκετά προβλήματα στη ΔΕΗ, επειδή η ζωή των φραγμάτων θα είναι μικρή και δε θα αποφέρει τα αναμενόμενα αποτελέσματα.

Βλέποντας τα ολέθρια αποτελέσματα που θα προκαλέσουν οι ταμιευτήρες, πρέπει να αναζητηθούν καλύτεροι τρόποι διαχείρισης, αλλά και άλλες εναλλακτικές λύσεις. Ως πρώτη λύση, σκέφθηκα να αναφέρω τις εναλλακτικές μορφές ενέργειας, που θα μπορούσαν να τεθούν σε λειτουργία, σε περίπτωση διακοπής κατασκευής των τεσσάρων φραγμάτων. Οι εναλλακτικές μορφές ενέργειας θα μπορούσαν να είναι η ηλιακή, η αιολική, αλλά και κάθε άλλη μορφή ενέργειας φιλική προς το περιβάλλον. Είναι γεγονός ότι τα μεγάλα φράγματα έχουν αποδειχθεί διεθνώς ακατάλληλα, διότι έχουν καταστροφικές επιπτώσεις για το περιβάλλον και μικρή διάρκεια ζωής, λόγω των φερτών υλών που κατεβάζουν και τέλος, μεγάλο κόστος κατασκευής και συντήρησης. Ως ένα παράδειγμα για την ακατάλληλη χρήση τους μπορώ να αναφέρω την κατασκευή του φράγματος Ασσουάν στο Νείλο: όχι μόνο η διάρκεια ζωής του είναι μικρή, αλλά και οι αγρότες της γύρω περιοχής αναγκάζονται να καταναλώνουν λιπάσματα, τα οποία τους πρόσφερε ο ποταμός πριν από την κατασκευή των φραγμάτων, με την εποχιακή άνοδο της στάθμης του. Επίσης, ο μοναδικός τροφοδότης ύλης στο Δέλτα σε περίπτωση λειτουργίας των τριών ταμιευτήρων είναι το φράγμα του Αρκουδορέματος.

Θα μπορούσαμε να σταματήσουμε όλες τις διαδικασίες κατασκευής των φραγμάτων και να υιοθετήσουμε, ως κράτος, την ιδέα για μικρότερους ταμιευτήρες στους παραποτάμους, αφήνοντας τον κύριο ρου του ποταμού ελεύθερο. Ευχαριστώ.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΚΡΙΤΙΔΗΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο Έφηβος Βουλευτής Ιωάννης Κουλιέρης.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΟΥΛΙΕΡΗΣ (Νομός Χανίων): Όλοι σας θα έχετε ακούσει για το νοτιότερο άκρο της Ευρώπης, το νησί στο οποίο σύμφωνα με τον Όμηρο είχε κρατηθεί ο Οδυσσέας επί εφτά χρόνια αιχμάλωτος από την Καλυψώ. Αναφέρομαι στην πανέμορφη Γαύδο που βρίσκεται 20 ναυτικά μίλια νότια της Κρήτης και γειτονιάζει με ένα άλλο μικρότερο νησί, τη Γαυδοπούλα.

Τώρα, στο τέλος της δεύτερης χιλιετίας, αυτά τα δύο νησιά και η νότια Κρήτη είναι αιχμάλωτα, έτοιμα για εκτέλεση, στα σχέδια μιας κοινοπραξίας εφοπλιστών, που είχαν τη φαινή ιδέα να σχεδιάσουν τη λειτουργία βιομηχανίας κατασκευής, επισκευής, συντήρησης και μεταστάθμευσης εμπορευματοκιβωτίων (container) και μεταλλικών κατασκευών στη νήσο Γαυδοπούλα. Γι' αυτόν το λόγο σχεδιάζουν να μετατρέψουν τη Γαυδοπούλα σε τεχνητή απόλη. Έτσι θα ισοπεδωθεί έκταση 3.000 στρεμμάτων σε ύψος 2 μέτρων με πλημμυρίδα, θα μπαζώσουν το βυθό σε μήκος από 50 μέχρι 200 μέτρα και θα τη μετατρέψουν σε λιμάνι έκτασης 900 στρεμμάτων. Στη Γαυδοπούλα θα κτιστούν τεράστιες εγκαταστάσεις. Ισχυρίζονται, βέβαια, ότι θα λάβουν όλα τα μέτρα για να αποφύγουν την υποβάθμιση του περιβάλλοντος, π.χ. προγραμματίζονται εγκαταστάσεις βιολογικού καθαρισμού, υγειονομικής ταφής των απορριμμάτων κ.λπ.

Ήδη, όμως, η Γαυδοπούλα θα έχει ισοπεδωθεί. Θα καταστραφεί η χλωρίδα και η πανίδα, όχι μόνο της Γαυδοπούλας, αλλά και της Γαύδου. Θα τεθούν σε κίνδυνο και τα νότια παράλια της Κρήτης, λόγω της διέλευσης μεγάλου αριθμού πλοίων, τα οποία, επίσης, θα μολύνουν την περιοχή με πίσσες, πετρέλαια κ.λπ. Επίσης, θα καταστραφούν αρχαιότητες. Όλα αυτά θα έχουν επίπτωση και στο ανθρώπινο δυναμικό της περιοχής. Αυτή η μονάδα θα στηριχθεί σε 450 περίπου εργατές, οι οποίοι –χωρίς να είναι ρατσιστικό αυτό που θα πω– θα αλλοιώσουν το χαρακτήρα της περιοχής από τη στιγμή που θα αντιστραφεί η πληθυσμιακή αναλογία. Υπάρχει υπόνοια ότι αυτό το έργο θα εξυπηρετήσει στρατιωτικούς σκοπούς. Υπάρχουν φήμες ότι το ΝΑΤΟ και οι ΗΠΑ θα εγκαταστήσουν αεροναυτική βάση. Αυτό το διαπιστώνουμε από την κατασκευή ελικοδρομίου με στρατιωτικές προδιαγραφές στη Γαύδο, δήθεν για την εξυπηρέτηση ασθενών. Σ' αυτό προσθέτουμε και την αμφισβήτηση της κυριαρχίας μας επί του νησιού από πλευράς Τουρκίας. Κάποιοι μπορεί να πιστεύουν ότι μ' αυτές τις ενέργειες επιτυγχάνεται αποκέντρωση. Εμείς, οι κάτοικοι των ακριτικών περιοχών, βροντοφωνάζουμε «Όχι! Δε γίνεται αποκέντρωση με τη μετατροπή των ακριτικών περιοχών σε «χωματερές» της υδροκέφαλης Αθήνας και γενικότερα της Ευρώπης».

Οι νότιες περιοχές της Κρήτης έχουν τεράστιες προοπτικές ανάπτυξης χωρίς αυτό να σημαίνει ταυτόχρονη υποβάθμιση του περιβάλλοντος. Μπορούν να αναπτυχθούν τα θαλάσσια αθλήματα και ο οικότουρισμός, δηλαδή παρακολούθηση πουλιών, καθώς και των υπαρχουσών αποικιών φώκιας

και θαλάσσιες χελώνες. Μπορούν να κατασκευαστούν πρότυπες παιδικές κατασκηνώσεις για τη στενότερη επαφή των νέων με τη φύση. Οι κεφαλαιοκράτες, όμως, επιδιώκουν όσο το μεγαλύτερο δυνατό κέρδος, αδιαφορώντας για το περιβάλλον. Όλοι μας θα πρέπει να εμποδίσουμε τις συνέπειες αυτής της τραγικής εξέλιξης από τις διάφορες επιχειρηματικές ενέργειες. Αυτοί έχουν το χρήμα, αλλά εμείς έχουμε την ψυχή.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΚΡΙΤΙΔΗΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο Νικόλαος Τζιουβάρας.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΖΙΟΥΒΑΡΑΣ (Νομός Πιερίας): Θα ήθελα να αναφερθώ σε κάτι που έθιξε η εισηγήτρια και έχει να κάνει με το θέμα του μπόγια. Εάν καταργηθεί ο μπόγιας, πώς θα εξαφανιστούν τα αδέσποτα από τους δρόμους, τα οποία μπορεί να είναι και φορείς κάποιων ασθενειών; Μεγαλύτερη αξία έχουν τα ζώα ή ο άνθρωπος; Αυτό το λέω, γιατί ενώ στην Αφρική υπάρχουν παιδιά που πεινάνε, είναι δυνατόν εμείς εδώ να ενδιαφερόμαστε για τα ζώα και να δαπανώνται κονδύλια για την προστασία τους;

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΚΡΙΤΙΔΗΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Για το πρώτο ερώτημά σου έχω να πω ότι εξαρτάται από τη σημασία και το περιεχόμενο που δίνουμε στον όρο «μπόγια». Εάν πρόκειται για την αποκρουστική φιγούρα του ατόμου που μαζεύει και θανατώνει, όλοι μας λέμε να καταργηθεί, γιατί η συναισθηματική ολοκλήρωση μιας κοινωνίας εξαρτάται και από αυτά τα στοιχεία. Για φανταστείτε τη διαπαιδαγώγηση μικρών παιδιών στο να περιφρονούν τη ζωή και τα βάσανα των ζώων. Από εκεί και πέρα πρέπει να υπάρξει μέριμνα για τα αδέσποτα και ίσως και επικίνδυνα ζώα, αλλά πάντα με τρόπο που να συνάδει προς αυτό που εκφράζει έναν καλλιεργημένο άνθρωπο.

Στο δεύτερο ερώτημά σου θα απαντούσα ότι και τα ζώα και ο άνθρωπος έχουν σημασία. Πρέπει να διασφαλίζουμε την ισορροπία μας με το περιβάλλον και το οικολογικό μας σύστημα όπου ζούμε και τα ζώα είναι στοιχεία αυτού του συστήματος.

Πιστεύω ότι θα συμφωνήσεις μαζί μου στη διαπίστωση ότι στην πραγματικότητα δεν υπάρχουν τέτοια διλήμματα.

Το λόγο έχει η Μαρία Λοΐζου.

ΜΑΡΙΑ ΛΟΪΖΟΥ (Λευκωσία): Η Κύπρος είναι ένα πολύ όμορφο νησί με πολλές ακρογιαλιές, με μεγάλη ιστορία και δε θα μπορούσε παρά να αποτελέσει έναν πολύ καλό τουριστικό προορισμό για πολλές χώρες του εξωτερικού.

Μετά την ανεξαρτησία της το 1960, οι κοινωνικές αλλαγές ήταν ραγδαίες. Αυτό οφείλεται κυρίως στην έφεση των κατοίκων της για πρόοδο και το ενδιαφέρον της πολιτικής ηγεσίας για βελτίωση των συνθηκών ζωής. Η κοινωνική αλλαγή επηρεάστηκε έντονα μετά το 1974 από την τουρκική εισβολή. Αυτός ο μεγάλος παράγων δεν μπορούσε να μην επηρεάσει και τον τουρισμό. Μέχρι το 1974 η τουριστική ανάπτυξη και υποδομή είχε ως κέντρο κυρίως την Αμμόχωστο

και την Κερύνεια και ήταν πιο περιορισμένη στις υπόλοιπες, σημερινές ελεύθερες, περιοχές. Μετά το 1974 η αναγέννηση της Κύπρου ήταν ραγδαία, με αποτέλεσμα το σημερινό αξιόλογο επίπεδο, λόγω οικονομικής ευμάρειας.

Ο τουρισμός είναι ο βασικός παράγων της εθνικής μας οικονομίας. Τα έσοδα από τον τουρισμό για το 1995 ήταν της τάξης των 810 εκατομμυρίων λιρών και αποτελούσαν το 40% περίπου των συνολικών εσόδων του κράτους. Έχουν αναπτυχθεί τεράστιες ξενοδοχειακές εγκαταστάσεις που απασχολούν χιλιάδες άτομα. Οι κοινωνικές επιπτώσεις είναι πολλές και χρειάζεται προσπάθεια για να μειωθούν. Το βάρος της ανάπτυξης έπεσε στον τουρισμό και δεν αναπτύχθηκαν άλλοι σημαντικοί τομείς, όπως η κουλτούρα και ο πολιτισμός.

Ενώ δαπανώνται τεράστια κονδύλια για τον τουρισμό, η Κύπρος στερείται μιας τεχνικής βιβλιοθήκης, κάτι που δείχνει ότι το κράτος δε δείχνει την πρόποσα σημασία στη μόρφωση και την καλλιέργεια των πολιτών. Επίσης, η αυξημένη ζήτηση εργατικού δυναμικού από την τουριστική βιομηχανία αποσπά προσωπικό από άλλους τομείς της οικονομίας, όπως τη γεωργία και την οικοδομική βιομηχανία, που άρχισαν ήδη να νοσούν.

Ο τουρισμός σχεδόν μονοπωλείται από τις παραλιακές περιοχές, αφήνοντας τουριστικά υπανάπτυκτη την ενδοχώρα. Όντας νησί, είναι φυσικό ο ήλιος και η θάλασσα να ελκύουν, αλλά η σημασία του πολιτισμού δεν πρέπει να υποβαθμίζεται. Η Λευκωσία έχει πολύ πολιτισμό να επιδείξει: «γκαλερί», μουσεία, θέατρα, γραφικά δρομάκια και μικρά καφεενδάκια αναδεικνύουν τον πραγματικό χαρακτήρα του νησιού, μαζί με τα έθιμα και τις παραδόσεις του. Δε μεγαλώσαμε μέσα σε πράσινα και κόκκινα φωτάκια, δισκοθήκες και μπαρ. Τα ξενοδοχεία έγιναν πια «γκέτο» τουριστών και δεν υπάρχει χώρος για εναλλακτικό ποιοτικό τουρισμό, όπως ο αγροτουρισμός και ο χειμερινός τουρισμός. Ποιοτικό τουρίστα δεν εννοώ αυτόν που αφήνει πολλά λεφτά, αλλά αυτόν που ενδιαφέρεται να πάρει και να δώσει πολιτισμό σε αυτήν τη συνδιαλλαγή. Με τον τουρισμό της αγέλης, που επικρατεί σήμερα, ο τουρίστας κλείνεται στα τεράστια ξενοδοχεία, που του προσφέρουν τα πάντα, από τη στιγμή που έρχεται μέχρι τη στιγμή που φεύγει. Έτσι δεν έχει την ευκαιρία να πάει στο οδόφραγμα της Δερύνειας, όπου τόσο βάνουσα δολοφονήθηκαν από τους Τούρκους ο Ισαάκ και ο Σολωμού το καλοκαίρι του 1996. Ούτε στην πράσινη γραμμή της Λευκωσίας, για να βιώσει, έστω και στιγμαία, τι σημαίνει να είσαι πρόσφυγας στην ίδια σου την πατρίδα. Εκτός και αν υπογράψει το έγγραφο, με το οποίο θα αναγνωρίσει το ψευδοκράτος του Ντενκτάς και μεταβεί στην απέναντι πλευρά.

Και ως ήταν μόνο αυτά. Η περιβαλλοντική χροιά του θέματος είναι τεράστια. Μπορεί η ζημιά να μην προκαλείται από τον τουρίστα, αυτόν καθ' εαυτόν, αλλά από τον τουρισμό γενικά, σε συνδυασμό με την ανεπάρκεια του κράτους. Η αλόγιστη σπατάλη ενέργειας, νερού και τροφίμων οδηγεί σε

μια κατάσταση χωρίς επιστροφή. Οι υγειονομικές διευκολύνσεις στα δημόσια κέντρα, η συντήρηση κτιρίων, η συλλογή των σκυβάλων και των αποβλήτων, είναι από φτωχές έως ανύπαρκτες και, όπως φαίνεται, θα πούμε το νερό νεράκι, αφού η ημερήσια κατανάλωση νερού από τους ντόπιους είναι 170 λίτρα, ενώ των τουριστών ανέρχεται σε 600 λίτρα.

(Στο σημείο αυτό εισέρχεται στην Αίθουσα ο κ. Αντώνης Σαμαράκης, Πρόεδρος της Επιτροπής του Προγράμματος «Βουλή των Εφήβων»).

Επίσης, η διασπορά των κέντρων διασκέδασης και η παρατεταμένη διασκέδαση οδηγεί στην ηχορύπανση. Η βία, τα ναρκωτικά και η λαίλαπα της ξενομανίας θερίζουν στις τουριστικές περιοχές. Είναι αδιανόητο, ενώ έχουμε τόσο λαμπρό πολιτισμό, να θέλουμε απελπισμένα να μιμηθούμε το δυτικό. Στις περιοχές αυτές μιλάς ελληνικά και δε σου αποκρίνεται κανείς. Ο άκρατος μιμητισμός οδηγεί στην αλλοτρίωση των ατόμων, της γλώσσας, της παράδοσης και της φυσιογνωμίας μας. Οι ηθικές αρχές περνούν κρίση και η εθνική μας συνείδηση κλονίζεται. Οι πινακίδες με ελληνικούς χαρακτήρες σπανίζουν ακόμα και στην ενδοχώρα και οι Έλληνες Κύπριοι κάθε τρεις λέξεις λένε και μία αγγλική.

Όμως, είναι εύκολο να τα ρίχνουμε όλα στους άλλους. Εμείς δεν είμαστε άμοιροι ευθυνών, γιατί κανένας λαός δεν χάνει το χαρακτήρα του, εκτός και αν το επιτρέψει. Προσπαθούμε να αποκτήσουμε τον εύκολο πλουτισμό εκμεταλλευόμενοι τους τουρίστες. Τα σουβενίρ μας, «ενθυμήματα» κατά το ελληνικότερο, είναι «made in Singapore». Η πρόσληψη στα ξενοδοχεία αλλοδαπών εργατών, πίσω από την εύσχημη δικαιολογία ότι είναι χαμηλότερο το κόστος, αυξάνει την ανεργία ανάμεσα στους ντόπιους και δημιουργεί κοινωνικά προβλήματα. Χάσαμε την ανεπιτήδευτη φιλοξενία μας, για την οποία ήμασταν γνωστοί και αγαπητοί και προσπαθούμε με κάθε τρόπο να εκμεταλλευτούμε τους τουρίστες.

Ως επίλογο θα ήθελα να πω πως αν δουλέψουμε συλλογικά θα καταφέρουμε να απομονώσουμε τις αρνητικές επιπτώσεις του τουρισμού και θα επωφεληθούμε από τα καλά του. Οι απλοί πολίτες πρέπει να έχουν θετικότερη στάση απέναντι στους τουρίστες και το κράτος πρέπει να λάβει διαρθρωτικά και προληπτικά μέτρα και να προγραμματίσει μακροπρόθεσμα τους χώρους, όπου παρατηρείται ανάπτυξη, ώστε όχι μόνο οι τουρίστες, αλλά και εμείς οι ίδιοι να απολαμβάνουμε τον τόπο μας.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΚΡΙΤΙΑΗΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Καλωσορίζουμε τον αειθαλή έφηβο κ. Σαμαράκη.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΑΜΑΡΑΚΗΣ (Πρόεδρος Επιτροπής Προγράμματος «Βουλή των Εφήβων»): Είναι δική μου χαρά και τιμή, που έχουμε τον κ. Ακριτίδη Πρόεδρο της Επιτροπής, καθώς και το σεμνό κ. Γιαννόπουλο ως σύμβουλο, πολύτιμο μέλος της Επιτροπής του Προγράμματος «Βουλή των Εφήβων».

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΚΡΙΤΙΑΗΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Σε ευχαριστούμε, αλλά όπως και εσύ διαπίστωσες, ήρθες την

ώρα που ακουγόταν ένας λόγος από την Κύπρο. Ο λόγος του Ελληνισμού της Κύπρου είναι πάντα για όλους μας μία συγκίνηση, ένα κέντρισμα στη συνείδησή μας, ένα βάλαμο στην ψυχή μας.

Μαρία, να σε διαβεβαιώσουμε ότι ο Ελληνισμός είναι με την καρδιά και την ψυχή κοντά στην Κύπρο, στα θέματα που έθιξες. Όμως το μεγάλο ζήτημα είναι η ελευθερία και η ακεραιότητα της Κύπρου. Είναι η Κύπρος της ιστορίας. Είναι η Κύπρος που έρχεται από τα βάθη των αιώνων, ένα κομμάτι του Ελληνισμού που δεν μπορεί σε καμιά περίπτωση να αποκοπεί ούτε να αγνοηθεί από κανέναν.

Θυμίζω κάποιους τομείς, στους οποίους η Ελληνική Πολιτεία έχει ασκήσει συγκεκριμένη πολιτική. Πρώτα και κύρια στο εκπαιδευτικό σύστημα. Τα εκπαιδευτικά συστήματα είναι ενοποιημένα. Χαιρόμαστε που η Κύπρος έκανε προωθημένα βήματα, με το πανεπιστήμιο και την καλή εξέλιξη του εκπαιδευτικού συστήματος.

Θα κλείσω με αυτό που εμείς λέμε «δόγμα του ενιαίου αμυντικού χώρου Ελλάδας - Αιγαίου - Κύπρου», που ενοποιεί τον ελλαδικό χώρο και τον Ελληνισμό.

Και τώρα, θα σας μιλήσει ο κ. Αντώνης Σαμαράκης.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΣΑΜΑΡΑΚΗΣ (Πρόεδρος Επιτροπής Προγράμματος «Βουλή των Εφήβων»): Κύριε Πρόεδρε, κύριε Γιαννόπουλε και αγαπητά μου παιδιά, συμβαίνει εδώ και δεκαετίες να έχω δεσμούς αγάπης με την Κύπρο. Το 1931 ήμουν μαθητής στο Βαρβάκειο.

Φεύγω, όμως, τώρα από εδώ και σας λέω ότι και στην Αζοφική Θάλασσα, στη Μαριούπολη, υπάρχουν καταπληκτικοί Έλληνες.

Το 1941 ήρθαν στην Κύπρο οι εθναρχικοί σύμβουλοι, εξόριστοι από τους Άγγλους, οι οποίοι την ώρα που μιλάμε έχουν δημιουργήσει μία νέα Αντάντ. Ο σοσιαλιστής κ. Μπλέρ έχει κάνει ιερή συμμαχία με το Γάλλο μισέλληνα Σιράκ. Σήμερα, στο Κάρντιφ γίνεται επίθεση στον Πρωθυπουργό μας. Ο κ. Σιράκ θέλει άμεση διακοπή των διαπραγματεύσεων για την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση και ο κ. Μπλέρ εκβιάζει, να άρει η Ελλάδα τις αντιρροήσεις της στα διάφορα κατακτητικά σχέδια της Τουρκίας.

Στην Κύπρο, λοιπόν, έχουμε μια εκπληκτική πρόοδο, όπως είτε προηγουμένως και ο αγαπητός Πρόεδρος κ. Ακριτίδης, η δε εκπαίδευση έχει μία φοβερή ανάπτυξη. Ενώ εδώ εσείς, παιδιά μου, στα βιβλία με κείμενα λογοτεχνίας έχετε ορισμένα διηγήματα ή αποσπάσματα, στην Κύπρο οι μαθητές παίρνουν, με απόφαση των μαθητικών συμβουλίων, ολόκληρο το βιβλίο ενός συγγραφέα και το έχουν για όλο το χρόνο.

Υπάρχει μια ευημερία σε όλα. Αυτός, όμως, ο ευδαιμονισμός είναι «μπούμεραγκ», γιατί δεν είναι όλοι οι Κύπριοι πλούσιοι. Υπάρχουν και άνθρωποι που δεν έχουν ανάλογες δυνατότητες. Έτσι, το νησί της Αφροδίτης, που όλοι τόσο πολύ αγαπάμε, έχει και αυτό τα προβλήματά του. Ο ευδαιμονισμός φέρνει εφηνυχασμό.

Εάν πάτε στην Κύπρο, θα πονέσει η ψυχή σας. Θα δείτε ότι η Τουρκία απέχει ελάχιστα από την ελεύθερη Κύπρο και ο Οζάλ και τώρα ο Ντεμιρέλ έχουν πει: «Δεν χρειάζονται όπλα. Θα προχωρήσουμε και θα τους ριξουμε στη θάλασσα». Βέβαια, αυτό δεν είναι τόσο εύκολο, αλλιώς θα το είχαν κάνει.

Από εκεί και πέρα, υπάρχει ένα σατανικό σχέδιο, που το εφαρμόζει ο Ντενκτάς: Διοχετεύει στην Κύπρο ναρκωτικά. Η παραγωγή και το εμπόριο, βέβαια χρειάζονται μια ομοψυχία. Ο Ντενκτάς, λοιπόν, λέει: «Εγώ δε χρειάζομαι επιχειρήματα προκειμένου να προωθήσω τα σχέδιά μου. Ακούω στα ελληνικά και στα κυπριακά ραδιόφωνα πώς «τρώγονται» μεταξύ τους οι πολιτικοί και μεταδίδω τις δηλώσεις τους».

Και τώρα, κύριε Πρόεδρε, να μου επιτρέψετε να πω δύο λόγια και για την Αιθιοπία, αναφέροντας κάτι χαρακτηριστικό: Η Unicef και άλλες ανθρωπιστικές οργανώσεις έστειλαν τρόφιμα, πολλά από τα οποία είδα εγώ να πουλιούνται στη «μαύρη αγορά». Κυβερνήσεις χριστιανικές, δήθεν ανθρωπιστικές, έστειλαν φάρμακα ή τρόφιμα, των οποίων η ισχύς είχε λήξει πριν από 2 ή 3 χρόνια. Αλλά ας πάμε και στους εθελοντές, οι οποίοι διακινδύνευαν τη ζωή τους: Όπως γνωρίζετε, έχει φουντώσει ο πόλεμος μεταξύ Ερυθραίας και Αιθιοπίας. Όταν εμείς ανεβαίναμε και διασχίζαμε τα βουνά, για να βρούμε τους «ζωντανούς νεκρούς», ο οδηγός δεν πρόσεχε τις λαγκούβες, αλλά τα μπαζούκας από την Ερυθραία, γιατί υπήρχε σωρεία καμμένων αυτοκινήτων.

Ήθελαν να κάνουν μια ένεση στο παιδί της Αιθιοπίας και αυτή επενέβαινε κνηγώντας τους, γιατί δήθεν έβαζαν με αυτό το θάνατο στο σώμα του παιδιού της.

Θέλω να πω, όμως και το εξής: Στην Αιθιοπία, ενώ υπάρχει μια φοβερή δυνατότητα για ιχθυοκαλλιέργεια, δεν εννοούν με κανένα τρόπο να τη δεχθούν. Εάν αυτό γινόταν, θα μπορούσαν να λυθούν πολλά προβλήματα σε μια χώρα, η οποία μασιζόταν –αλλά και μασιίζεται– από την πείνα και την κοινωνική δυστυχία. Σας αναφέρω μόνο μία λεπτομέρεια: Για να βρουν ένα κομμάτι ψωμί, γκρέμιζαν το σπίτι τους που ήταν από ξύλα και πουλούσαν τα ξύλα, για να πάρουν ψωμί.

Με συγχωρείτε για τη διακοπή και σας ευχαριστώ που με ακούσατε. Τώρα θα πρέπει να σας αφήσω, για να επισκεφθώ και τις άλλες Επιτροπές.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΚΡΙΤΙΔΗΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Εκμεταλλεζόμενος και εγώ αυτή τη μικρή διακοπή, θέλω να σας πω δύο-τρία πράγματα.

Είναι εγγεγραμμένοι να μιλήσουν 43. Θα έχουμε, βεβαίως και αύριο συνεδρίαση. Συνεπώς, υπάρχει ενδεχομένως η δυνατότητα και για δευτερολογίες. Επίσης, μέχρι αύριο μπορείτε να καταθέσετε γραπτές νέες προτάσεις, παρακαλώ κατά το δυνατόν συνοπτικές, για να μπορέσουν και οι Υπηρεσίες να τις επεξεργαστούν και να τις ενσωματώσουν ανάλογα.

Το λόγο έχει η Δανάη Αζαρία.

ΔΑΝΑΗ ΑΖΑΡΙΑ (Β' Αθήνας): Αν επιθυμούμε να καταστήσουμε την πατρίδα μας ένα ισχυρό κράτος, μάλλον πρέπει να ξεκινήσουμε από τα θέματα εσωτερικής και κατά κάποιο τρόπο περιβαλλοντικής ανάπτυξης του κράτους.

Η αλιεία στην Ελλάδα, από την οποία ζει ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού της, βρίσκεται και αυτή, όπως και η γεωργία, σε μαρασμό, ενώ θα μπορούσε κάλλιστα να καλύψει τις ανάγκες του ελληνικού καταναλωτικού κοινού, αλλά και να κάνει μεγάλες εξαγωγές, μειώνοντας έτσι τις εισαγωγές ξένων ανταγωνιστικών προϊόντων.

Η δημιουργία κινήτρων για την αναζωογόνηση της σπογγαλιείας, ώστε να υπάρχει αυτάρκεια και ανάπτυξη στις εξαγωγές, θα ήταν μια καλή επένδυση του κράτους. Τα προϊόντα αυτά, με την κατάλληλη διαφήμιση, θα μπορούσαν να γίνουν περιζήτητα στο εξωτερικό.

Επίσης, η σηροτροφία, με ανάλογο τρόπο, μπορεί να ανανεώσει τη ζωή ακριτικών περιοχών, αλλά και το ελληνικό εμπόριο γενικότερα.

Η χρηματοδότηση από την πολιτεία της δημιουργίας εργοστασίων κονσερβοποίησης αλιευμάτων, που θα είχε ως προέκταση τη μείωση των εισαγωγών, θα ήταν μια καλή ιδέα.

Γενικά όλοι οι υδάτινοι πόροι –μιας και η πατρίδα μας χαρακτηρίζεται από το θαλάσσιο στοιχείο– μπορούν με οργάνωση και υπευθυνότητα, ώστε να μην υπάρξει καταστροφή στο θαυμάσιο κόσμο της θάλασσας, να αποφέρουν πολλά καλά στον τόπο.

Οι υδροβιότοποι δυστυχώς μεταβάλλονται μέρα με τη μέρα σε περιοχές νεκρές. Λίγοι παραμένουν σχεδόν ακλόνητοι από τις ενέργειες του ανθρώπου, όπως η λιμνοθάλασσα της Βιστωνίδας και το Δέλτα του Έβρου, που προστατεύεται από τη Συνθήκη Ραμσάρ του 1971.

Τα ελληνικά δάση, ελπιδοφόρα σημάδια επιβίωσης και οικολογικού πλούτου, πρέπει και αυτά να προστατευτούν. Πρέπει να υπάρχουν σ' αυτά και σε ειδικές τοποθεσίες ενημερωτικές πινακίδες, ώστε να γνωρίζουν τις υποχρεώσεις τους αυτοί που τα περιηγούνται. Αυτό πρέπει να γίνει με τη φροντίδα του αρμόδιου δασαρχείου. Για παράδειγμα, αναφέρω το δάσος της Δαδιάς στον Έβρο, όπου φωλιάζουν 23 είδη αρπακτικών πτηνών. Αν προσθέσουμε εκείνα που ξεχειμωνιάζουν φθάνουμε στα 36 είδη (38 είδη είναι σε όλη την Ευρώπη).

Πρέπει να κατεδαφιστούν οποιαδήποτε αυθαίρετα έχουν γίνει σε δασική έκταση.

Πρέπει να δημιουργηθούν εθελοντικές ομάδες δασοφυλάκων και να εκπαιδευτούν από τις δασικές υπηρεσίες νεαρά άτομα για προστασία του δάσους.

Πρέπει να αναδασωθούν περιοχές με δέντρα που μπορούν να ευδοκιμήσουν σε αυτές. Ο Υμηττός αναδασώθηκε με ποικιλία πεύκου, που πήραμε από το εξωτερικό, αλλά δεν ευδοκίμει στην Αττική, με αποτέλεσμα η περιοχή να παραμένει γυμνή.

Τα δάση, εφόσον προστατευτούν και αναπτυχθούν, μπορούν να αποτελέσουν πόλο έλξης για αναφυχή Ελλήνων και ξένων τουριστών. Προς αυτήν την κατεύθυνση πρέπει να καθιερωθεί η περιβαλλοντική εκπαίδευση των μαθητών στα σχολεία, βάση της οποίας θα είναι η έρευνα του θέματος από τα παιδιά χωρίς βαθμοθηρία και παρουσίασή του στους υπόλοιπους συμμαθητές τους. Στη συνέχεια θα πρέπει να επισκέπτονται τα παιδιά τις περιοχές, για τις οποίες έγιναν οι έρευνες.

Θα πρέπει να γίνει διαφήμιση των περιοχών μεγάλης αξίας, που όμως είναι εγκαταλειμμένες, όπως είναι η Θράκη. Προηγουμένως, όμως, θα πρέπει να εφαρμοστούν οργανωμένα προγράμματα προστασίας τους.

Θα πρέπει να αναπτυχθούν οι τουριστικές κοινότητες που βρίσκονται γύρω από τις ιαματικές πηγές της χώρας μας έτσι, ώστε να αναπτυχθούν και η Ήπειρος και η Θράκη, αλλά και η Κύθνος.

Πρέπει να δοθούν κίνητρα παραμονής των νέων ανθρώπων στις εστίες τους, ώστε να αναπτυχθεί, εκτός από το θερινό, και ο χειμερινός τουρισμός.

Καμία δραστηριότητα που προέρχεται από το εξωτερικό δεν είναι καλύτερη από την αντίστοιχη ελληνική. Η χώρα μας έχει όλες τις δυνατότητες να αναπτυχθεί οικονομικά, επιστημονικά, τεχνολογικά και πολιτισμικά. Είναι χρέος όλων μας να προσπαθήσουμε για την ανάπτυξη, σηκώνοντας το βάρος της ευθύνης μας με πίστη, γνώση και οραματισμό.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΚΡΙΤΙΑΗΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Η Γιαννίτσα Μαραγγούλα έχει το λόγο.

ΓΙΑΝΝΙΤΣΑ ΜΑΡΑΓΓΟΥΛΑ (Β' Αθήνας) : Οι συζητήσεις των περισσότερων ανθρώπων και κυρίως των νέων της εποχής μας αρχίζουν με ξενόγλωσσους χαιρετισμούς. Ανθρωποι νέοι, παιδιά, ακούν συνεχώς ξενόφερτη μουσική και θεωρούνται κατώτεροι αν αποκτήσουν εγχώρια ακούσματα ή αν ενδιαφερθούν για την παραδοσιακή μουσική. Το φαινόμενο της ξενομανίας δεν είναι ένα από τα «επιτεύγματα» του σύγχρονου πολιτισμού μας. Παρατηρείται και σε προγενέστερα στάδια εξέλιξης, όπως ήταν η υιοθέτηση της φοινικικής αλφαβήτου από τους Έλληνες. Στην εποχή μας, όμως, το φαινόμενο έχει λάβει τεράστιες διαστάσεις.

Φέτος με το σχολείο μου επισκεφθήκαμε μια περιοχή στο Λονδίνο, όπου κατοικούν Έλληνες. Ήταν εμφανές το μέγεθος της αγάπης των ανθρώπων του Απόδημου Ελληνισμού για τη γλώσσας μας, τη θρησκεία και τις παραδόσεις μας. Οι εκεί Έλληνες δε θεωρούν εξέλιξη την υιοθέτηση ξένων προτύπων και δεν αισθάνονται κατώτεροι, όταν χρησιμοποιούν την ελληνική γλώσσα. Διατηρούν τα ήθη και έθιμά μας και προσπαθούν να διαφυλάξουν την εθνική ομοιογένεια και συνέχεια. Στα ελληνικά κολλέγια οι μαθητές διδάσκονται αρχαία ελληνικά και θρησκευτικά όχι ως αγγαρεία, αλλά ως προσπάθεια να διατηρήσουν γέφυρα επαφής με την Ελλάδα. Επιστρέφοντας στην Ελλάδα, αντιλήφθηκα πιο έντονα την ξενομανία που μας διακατέχει. Επηρεαζόμαστε από την τά-

ση εκμοντερνισμού και γοητευόμαστε από κάθε ιδέα που προωθείται ως νέα. Αυτή η τάση υποδαυλίζεται και από τον καταναλωτισμό της εποχής μας. Δεχόμαστε επιδράσεις από τα Μ.Μ.Ε. που προβάλλουν καθημερινά πρότυπα ζωής των οικονομικά προηγμένων χωρών. Νιώθουμε έντονα το αίσθημα μειονεξίας έναντι των Δυτικοευρωπαίων, που ικανοποιείται με την υιοθέτηση ξένων προτύπων συμπεριφοράς.

Η ξενομανία αποτελεί απειλή για την κοινωνία μας. Αλλοιώνει την πολιτισμική μας ταυτότητα, μειώνει την εθνική μας συνείδηση και εκμηδενίζει οποιαδήποτε αντίσταση στην περίπτωση που επιχειρηθεί οικονομική και πολιτισμική εξάρτηση της πατρίδας μας.

Είναι ώρα «να βλέπουμε», όπως χαρακτηριστικά είπε ο Γιάννης Ρίτσος, «δρόμους της πολιτείας μας με ελληνικά ονόματα».

Καθίσταται αναγκαία η στήριξη, η τόνωση της ελληνικής γλώσσας, αλλά και της ελληνικής οικονομίας. Ας εφαρμοστεί, λοιπόν, εκλεκτική επιλογή και αφομοίωση των ξένων επιδράσεων, γιατί θα ήταν παράλογο να ισχυριστούμε, ότι οι ξενικές επιδράσεις δεν είναι απαραίτητες για τον εμπλουτισμό του εγχώριου πολιτισμού. Ας εξοπλίσει η παιδεία τους νέους με την απαραίτητη κριτική ικανότητα, ώστε να μην γίνονται δέσμοι αλλότριων εθνικών συμφερόντων. Είναι ώρα, λοιπόν, όπως χαρακτηριστικά είπε χθες ο κ. Σαμαράκης, να ερωτευθούμε την παράδοσή μας, τη γλώσσα μας, τη θρησκεία μας, την πατρίδα μας.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΚΡΙΤΙΑΗΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Βασιλική Σχοινά.

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΣΧΟΙΝΑ (Νομός Αχαΐας): Αρχικά, θα ήθελα να αναφέρω ότι όσα ακουστούν δεν είναι το προετοιμασμένο θέμα μου, αλλά μια βιαστική προσπάθεια να προσαρμόσω κάποιες ιδέες μου στην επιτροπή, στην οποία κληρώθηκα.

Σκοπός μας δεν είναι να φιλολογήσουμε πάνω στο θέμα της παραγωγής και του εμπορίου, αλλά να καταγράψουμε συγκεκριμένα προβλήματα και να μεριμνήσουμε για τη λύση τους.

Ως εκπρόσωπος του Νομού Αχαΐας, καταγγέλλω την εκμηδένιση της βιομηχανικής παραγωγής στο νομό μας, που άρχισε με το κλείσιμο των μεγάλων βιομηχανικών μονάδων της περιοχής. Παραθέτω μια σειρά από ονόματα επιχειρήσεων βιομηχανικής παραγωγής, που κάποτε άνθιζαν και συντελούσαν στην οικονομική ανάπτυξη του τόπου, ενώ τώρα, έχοντας σφραγιστεί οριστικά, σύρουν τον πληθυσμό της Αχαΐας στην ανέχεια και στην ανεργία.

1. Χαρτοβιομηχανία Αιγίου – κάποτε η μεγαλύτερη των Βαλκανίων.
2. Πειραιϊκή Πατραϊκή – στο κλείσιμό της άφησε 3.000 άνεργους.
3. ΒΕ.ΣΟ. Βιομηχανία Σαπυνοποιίας.
4. Χαρτοβιομηχανία Λαδόπουλος.

5. PIRELLI Βιομηχανία Ελαστικών Αυτοκινήτων.

6. Αλευρόμυλοι Αγίου Γεωργίου.

Πλήγματα υπέστησαν, επίσης, κάποιες βιομηχανίες ραφής ενδυμάτων, ενώ και οι επιχειρήσεις, που συντελούσαν στη λειτουργία και παραγωγή των παραπάνω βιομηχανιών, επηρεάστηκαν δυσμενώς.

Απαιτούμε την άμεση επανασυγκρότηση και επαναλειτουργία των βιομηχανικών μονάδων μας, ώστε να αναζωογονηθεί ο πληθυσμός του νομού μας και να απαλλαγεί από τη μάστιγα της ανεργίας.

Τα προγράμματα ανάπτυξης που επιχορηγούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, να αξιοποιούνται αποτελεσματικά και να μη γίνονται αντικείμενο εκμετάλλευσης, εξυπηρετώντας ιδιοτελείς σκοπούς.

Απαιτούμε να δοθούν κίνητρα για επενδύσεις εντός των συνόρων της χώρας και, τέλος, να διοργανωθούν σεμινάρια ειδίκευσης σε διάφορους τομείς.

Ίσως, με συλλογική προσπάθεια και ειλικρινές ενδιαφέρον στα ζητήματα αυτά και κυρίως στο ζήτημα της ανεργίας των νέων, να καταφέρουμε να ελαχιστοποιήσουμε τέτοια προβλήματα. Όμως, θα χρειαστεί σίγουρα να ενώσετε τη φωνή σας με τη δική μας και να παραχωρήσετε το χώρο που απαιτεί το πνεύμα δημιουργίας και αγωνιστικότητας των νέων. Γιατί σε αυτήν την κοινωνία ανταγωνισμού και υποκρισίας εμάς τους νέους θυσιάξετε πρώτα.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΚΡΙΤΙΔΗΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο Χρήστος Τσιριμώκος.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΤΣΙΡΙΜΩΚΟΣ (Επιγρατείας): Ζητώ συγγνώμη για το όποιο άγχος βγει μέσα από την ομιλία μου, αλλά δεν έχουμε κάθε μέρα την ευκαιρία να εκφράσουμε κάποιες απόψεις, που θα γίνουν ευρύτερα γνωστές. Αυτήν τη στιγμή μιλάμε από μία θέση ισχύος και μας βαρραίνει μεγάλη ευθύνη. Έχουμε την ευκαιρία, αν όχι να αλλάξουμε κάποια πράγματα, τουλάχιστον, πατώντας στις εμπειρίες των προγενέστερων, να διορθώσουμε κάποια πράγματα για το μέλλον.

Ο τομέας της παραγωγής είναι πολύ πιο σημαντικός από ό,τι συνειδητοποιούμε. Μπορούμε να πούμε ότι είναι αλληλένδετος με την ίδια τη δημοκρατία. Από τη στιγμή που η δημοκρατία στηρίζεται στους πολίτες, όταν έχουμε σωστή παραγωγή και σωστή κατανομή του πλούτου της παραγωγής, κάνουμε ισχυρούς πολίτες, που έχουν τη θέληση και την ευχέρεια να ασχοληθούν με τη δημοκρατία. Επομένως, πρέπει να προσέξουμε πολύ αυτόν τον τομέα.

Καθότι οι σπουδές μου έχουν τεχνολογική κατεύθυνση, θα μιλήσω κυρίως για τον τομέα της τεχνολογίας. Δεν είναι υπερβολή να πω ότι γι' αυτή ζω και στο μέλλον θα ζω από αυτήν. Ο μόνιμος προβληματισμός είναι ότι η Ελλάδα στον τομέα παραγωγής δεν έχει θέσει τις απαιτούμενες βάσεις. Ενώ οι άλλες χώρες έχουν ήδη οργανωμένους τομείς παραγωγής, εμείς δεν έχουμε τίποτα, ούτε στη γεωργία ούτε στην αλιεία ούτε στη βιομηχανία. Όμως, με βάση

τα σημερινά τεχνολογικά δεδομένα, αυτό είναι πλεονέκτημα.

Με το INTERNET δεν έχει πλέον σημασία το πού μένεις, αφού μπορείς να πουλήσεις προϊόντα και υπηρεσίες σε όλο τον κόσμο. Μπορείς να εκμηδενίσεις το γεγονός ότι ζεις σε μια μικρή χώρα, όπως η Ελλάδα και να γίνεις γνωστός σε όλο τον κόσμο. Αυτό είναι πολύ σημαντικό για τον Ελληνισμό, που δεν αποτελείται μόνο από τα 10.000.000 που ζουν στην Ελλάδα, αλλά και από όλους αυτούς που ζουν στο εξωτερικό. Όταν ο Τσιτσάνης είχε πάει σε μια περιοδεία στο εξωτερικό, έλεγε με δάκρυα στα μάτια ότι είχε ακούσει ελληνικά τραγούδια σε μια ταβέρνα στο Χονγκ-Κόνγκ. Πρέπει να «εκμεταλλευτούμε» τους Έλληνες, τόσο του εσωτερικού, όσο και του εξωτερικού, για να προωθήσουμε τα συμφέροντά μας.

Πρέπει να υπάρξει μέριμνα στην παιδεία και γι' αυτό δεν αρκεί να μπει ένας υπολογιστής σε κάθε σχολείο. Πρέπει να υπάρξει ενδιαφέρον και σωστή αντιμετώπιση του θέματος εκ μέρους της πολιτείας, για να γίνει βίωμα στο παιδί ότι με την τεχνολογία μπορείς να κάνεις τρομερά πράγματα. Η μεγαλύτερη εθνική πράξη που μπορεί να γίνει αυτήν τη στιγμή είναι να εκμεταλλευτούμε την τεχνολογία. Π.χ. στη γεωργία οι βιοκαλλιέργειες μπορούν να αποδώσουν πολύ περισσότερο από τις παραδοσιακές.

Πρέπει, επίσης, να ασχοληθούμε με το ανθρώπινο δυναμικό, γιατί έχουμε αξιόλογο τεχνικό δυναμικό που φεύγει στο εξωτερικό, επειδή δεν μπορεί να απορροφηθεί από τα ελληνικά πανεπιστήμια και δεν υπάρχουν οι κατάλληλες συνθήκες για να εργαστεί εδώ. Επιπλέον, πρέπει να διασφαλίσουμε και το περιβάλλον, στο οποίο εργάζονται αυτοί οι άνθρωποι. Δεν είναι αρκετό να ευαγγελιζόμαστε την ανάπτυξη και την παραγωγή και να μην προσέχουμε τις επιπτώσεις στο περιβάλλον.

Θα κλείσω με μια γνωστή ρήση του αρχηγού μιας φυλής Ινδιάνων, ο οποίος, όταν οι λευκοί άποικοι ζήτησαν να αγοράσουν τη γη για να χτίσουν πόλεις και να φέρουν την περίφημη ανάπτυξη, απάντησε: «Όταν καταστρέψετε και το τελευταίο ποτάμι, όταν πεθάνει και το τελευταίο ψάρι, τότε θα καταλάβετε ότι τα χρήματά σας δεν τρώγονται».

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΚΡΙΤΙΔΗΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Η Βάγια Καραγιάννη έχει το λόγο.

ΒΑΓΙΑ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ (Νομός Λάρισας): Η εξέγερση του Κιλελέρ στη Θεσσαλία αποτελεί ορόσημο στην ελληνική ιστορία. Αν και πέρασαν 88 χρόνια από τότε που οι αγρότες ξεσηκώθηκαν και πάλεψαν ενάντια στους τσιφλικάδες, το Κιλελέρ παραμένει ζωντανό, άσβεστη ιστορική μνήμη, σύμβολο ενότητας και αγώνων για το παρόν και το μέλλον. Παρόλο που έγιναν σημαντικές αλλαγές στη ζωή της υπαίθρου, ο αγρότης ακόμα και σήμερα αντιμετωπίζει πολλές δυσκολίες. Είναι γεγονός ότι κάθε άνθρωπος που ασκεί αυτό το επάγγελμα παραμελεί την καλλιέργεια του πνεύματός του, διότι φαινομενικά δεν του είναι απαραίτητη. Έχει, όμως, ανάγκη να διευρύνει το πνεύμα του και να καλλιεργήσει τη

ψυχή του, ώστε να μπορέσει να γνωρίσει τον πολιτισμό του και να μη διατρέχει τον κίνδυνο να εξαπατηθεί. Μια τέτοια δυνατότητα, όμως, δεν μπορεί να δοθεί στον αγρότη, εφόσον οι περισσότεροι απ' αυτούς μεγαλώνουν σε χωριά όπου τα σχολεία, οι βιβλιοθήκες και οι καθηγητές είναι περιορισμένοι. Γι' αυτό προτείνω να καθιερωθεί η ίδρυση βιβλιοθηκών και σε χωριά, όχι μόνο σε πόλεις. Οι εκδοτικοί οίκοι να εκδίδουν τα βιβλία τους σε πιο προσιτές τιμές, ώστε να υπάρχει δυνατότητα από κάθε οικογένεια στο χωριό να προμηθευτεί βιβλία. Επίσης, καλύτερη οργάνωση και εξειδικευμένοι καθηγητές στο μάθημα του Σ.Ε.Π. Θα ήταν, επίσης, παράλειψη να μην αναφερθεί η κατάσταση της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης του αγρότη, η οποία δεν είναι η ιδανικότερη. Τα αγροτικά ιατρεία και κατ' επέκταση τα κέντρα υγείας μπορεί να προσφέρουν πρώτες βοήθειες, αλλά δεν έχουν τον απαραίτητο ιατρικό εξοπλισμό. Αποτέλεσμα αυτού είναι ο αγρότης να καθυστερεί να φθάσει στο πλησιέστερο νοσοκομείο, κινδυνεύοντας έτσι η ζωή του. Θα πρότεινα, λοιπόν, να υπάρξει άμεση εξυπηρέτηση στα κέντρα υγείας και καλύτερη υγειονομική περίθαλψη για αποφυγή δυσάρεστων συνεπειών. Αν γίνουν όλα αυτά, οι νέοι αγρότες δε θα αποθαρρυνθούν και δε θα αντιμετωπίζονται σαν άνθρωποι δεύτερης κατηγορίας. Ελπίζω στη σύντομη εφαρμογή τους και η ελπίδα μου είναι άσβεστη.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΚΡΙΤΙΔΗΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο Αλέξανδρος Αλέξης.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΛΕΞΗΣ (Νομός Μαγνησίας): Θα ήθελα να αναφερθώ σε ένα θέμα που διαδραματίζει ανασταλτικό ρόλο στη παραγωγή της Ελλάδας και στο εμπόριό της. Είναι γεγονός ότι το δημογραφικό πρόβλημα της χώρας μας έχει λάβει σήμερα διαστάσεις εθνικής τραγωδίας. Ο ελληνικός πληθυσμός διαρκώς μειώνεται. Στα σπάνια πλέον ζωικά είδη, στα είδη δηλαδή που τείνουν να εκλείψουν, κάποτε θα συμπεριληφθεί και ο Νεοέλληνας. Η Ελλάδα αρχίζει να γίνεται χώρα των γερόντων. Λόγω έλλειψης νεανικού δυναμικού, η πατρίδα μας δεν μπορεί να ανταποκριθεί στα αναπτυξιακά προγράμματα της ΕΟΚ. Λείπουν οι νέες ιδέες ανάπτυξης, γιατί λείπουν οι νέοι. Και μια πολιτική βασισμένη σε γηρασμένες αντιλήψεις δεν μπορεί να εκφράζει ένα έθνος στο μέλλον. Ένα μαρασμένο, δηλαδή, πνεύμα και μια αρτηριοσκληρωτική νοοτροπία δεν μπορούν να συλλάβουν το πνεύμα των νέων καιρών και τα προβλήματα των νέων ανθρώπων. Με βάση ορισμένα στατιστικά στοιχεία, το 1996 οι δέκα γεννήσεις αντιστοιχούσαν σε εννιά θανάτους, ενώ σήμερα ένα εργαζόμενο μέλος της ελληνικής κοινωνίας αντιστοιχεί σε ένα συνταξιοδοτημένο. Και ενώ αυξάνει ο αριθμός των υπερηλίκων, οι συντάξεις απορροφούν το μεγαλύτερο μέρος του εθνικού εισοδήματος και η οικονομία μας παραμένει εγκλωβισμένη σε χαμηλούς ρυθμούς ανάπτυξης.

Εφ' όσον, λοιπόν, δεν υπάρχουν νέοι, πώς άραγε μπορούμε να μιλάμε για ανάπτυξη στον τομέα της παραγωγής, του εμπορίου και της ναυτιλίας;

Όμως, η κατάσταση είναι αναστρέψιμη. Μπορεί, δηλαδή, μέσω της αντιμετώπισης του δημογραφικού να παρατηρηθεί ανέλιξη στην παραγωγή και το εμπόριο. Το ελληνικό κράτος θα πρέπει να ευαισθητοποιηθεί και να βρει αποτελεσματικούς τρόπους για την αντιμετώπιση του δημογραφικού προβλήματος. Θα ήταν ανόητο και μακάβριο να προσπαθήσουμε να μειώσουμε τον αριθμό των γερόντων. Το σωστότερο θα ήταν να αυξηθεί ο αριθμός των γεννήσεων, εφαρμόζοντας μία νέα πολιτική, που θα προστατεύει ουσιαστικά το παιδί και θα προσφέρει ισχυρά οικονομικά κίνητρα στους γονείς.

Ο σχηματισμός του μεγαλοκεφαλαίου, εκτός του κρατικού προϋπολογισμού, είναι μία σύγχρονη μέθοδος για την επίλυση του δημογραφικού, διότι θα αποτελέσει γενναίο και απαραίτητο συμπλήρωμα των σημερινών κρατικών επιδομάτων της πολύτεκνης οικογένειας.

Παρ' όλα αυτά, για την αντιμετώπιση του προβλήματος, χρειάζεται ένα γενικό πλάνο, που πρέπει να αναπτυχθεί από μία μικτή επιτροπή δράσης. Η λύση του δημογραφικού δεν είναι εφικτή χωρίς την επιμόρφωση ολόκληρου του λαού της Ελλάδας και χωρίς την ενεργό συμμετοχή και κινητοποίηση της Εκκλησίας, των ιδρυμάτων, της εκπαίδευσης, των Ενόπλων Δυνάμεων, των μέσων μαζικής ενημέρωσης και όλων των άλλων φορέων της ελληνικής κοινωνίας. Χωρίς δραστική βελτίωση του οικιστικού προβλήματος οι νέοι της Ελλάδας θα εξακολουθούν να συναντούν τεράστιες δυσκολίες στο θέμα της τεκνοποίησης, λόγω έλλειψης στέγης. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το Ισραήλ, που για οικιστική βελτίωση πήρε δάνειο 10 δισεκατομμυρίων δολλαρίων. Η επιτυχία ήταν ανέλπιστα, καθώς έχει αντιμετωπίσει σχεδόν ολοσχερώς το δημογραφικό.

Υπάρχει απόλυτη ανάγκη για νέα αυστηρή νομοθεσία και δρακόντεια μέτρα για την καταπολέμηση της γενοκτονίας της ασφάλτου. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί ο θάνατος 60 ατόμων και ο τραυματισμός άλλων 450 από τις 20 Απριλίου 1997 έως τις 4 Μαΐου 1997 στο εθνικό και επαρχιακό δίκτυο της Ελλάδας.

Είναι επιτακτική ανάγκη να απαγορευθεί ο προγεννητικός έλεγχος για ασθένειες όπως το σύνδρομο Ντάουν και η μεσογειακή αναιμία, που οδηγεί πολλές φορές σε θανάτωση εκατοντάδων υγιών βρεφών κάθε χρόνο. Η Ελλάδα είχε το φοβερό προνόμιο να είναι από τις πρώτες χώρες που άρχισαν -η Ελλάδα ξεκίνησε το 1978- τον προγεννητικό έλεγχο. Αν το έμβρυο πάσχει, η λύση που δίνει η μοντέρνα κατά τα άλλα ιατρική είναι η έκτρωση. Χωρίς νέα εθνική πολιτική για την έκτρωση και τη στειρώση, κάθε πιθανή προσπάθεια για την επίλυση του δημογραφικού προβλήματος είναι καταδικασμένη σε αποτυχία. Κρίνεται αναγκαία η απόσυρση του νόμου που νομιμοποιεί την άμβλωση και τη στειρώση και η ψήφιση ενός άλλου, ο οποίος θα επιβάλλει αυστηρές κυρώσεις στους ασυνείδητους γιατρούς που διαπράττουν τέτοια ανοσιουργήματα. Πιστεύω ότι θα πρέπει να προβλέπεται

ακόμα και διαγραφή των γιατρών αυτών από το ελληνικό ιατρικό σώμα.

Ακόμα ο νόμος για το αυτόματο διαζύγιο, όπως και η αποποινικοποίηση της μοιχείας, παραμένουν ενεργή και έτσι συνεχίζεται η διάλυση της ελληνικής οικογένειας, με άμεσο και τραγικό αντίκτυπο στο μείζον εθνικό μας πρόβλημα.

Στις 15 Δεκεμβρίου 1997, ο νυν Πρόεδρος της Βουλής ανέφερε χαρακτηριστικά «Διαλύσαμε την ελληνική οικογένεια με το αυτόματο διαζύγιο». Για το λόγο αυτόν κρίνεται αναγκαία η κατάργηση του σχετικού νόμου.

Επιπλέον, το δημογραφικό δε θα λυθεί χωρίς τη συμπαράσταση των εκατομμυρίων ατόμων της ελληνικής διασποράς και ειδικά χωρίς τη βοήθεια και το ταλέντο της ελληνικής ομογένειας, αλλά και της Κύπρου.

Επομένως, η πολιτική ηγεσία και ο λαός πρέπει να παραδεχτούν ότι η πνευματική, οικονομική και πολιτική δύναμη των Ελλήνων της διασποράς αποτελούν την πολυτιμότερη παρακαταθήκη για την Ελλάδα.

Είναι, επομένως, γλιόν φαινότερο ότι η χώρα μας έχει τις προοπτικές και τη δυνατότητα να μειώσει στο ελάχιστο το δημογραφικό πρόβλημα και να διεκδικήσει μια ισχυρή θέση στο Ευρωκοινοβούλιο, έχοντας βέβαια αποκτήσει μια οργανωμένη ναυτιλία και ένα οργανωμένο εμπόριο. Έτσι, θα εκφράζει απερίφραστα τη γνώμη της για το δικό της όφελος. Θα διαγραφεί μια σίγουρα ανεπιζήτητη πορεία για τον Ελληνισμό, η οποία θα σηματοδοτήσει μια νέα εποχή εξελίξεων. Η Ελλάδα μας, επομένως, θα γίνει μια παιδοκεντρική κοινωνία και θα αναγεννηθεί από τις στάχτες της. Έφτασε, λοιπόν, η ώρα για την Ελλάδα να ορθώσει το ανάστημά της και να θωρακιστεί με όσο περισσότερους νέους ανθρώπους γίνεται. Εξάλλου, κοινωνία χωρίς νέους είναι σώμα χωρίς ψυχή.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΚΡΙΤΙΔΗΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Η Μαρία Ιακώβου έχει το λόγο.

ΜΑΡΙΑ ΙΑΚΩΒΟΥ (Λευκωσία): Κύριε Πρόεδρε, θα αναφερθώ στο θέμα της κλωνοποίησης.

Όσον αφορά το ερώτημα, εάν ο άνθρωπος μπορεί να κλωνοποιηθεί τον άνθρωπο, θα απαντήσω με το λόγο του Αποστόλου Παύλου, ο οποίος λέει: «Ένα μπορώ να το κάνω, αλλά δεν με συμφέρουν όλα».

Είμαι εναντίον της κλωνοποίησης του ανθρώπου. Η αλήθεια είναι ότι το θέμα αυτό με φοβίζει, διότι μου θυμίζει τη Βαβέλ. Όλοι γνωρίζουμε το περιστατικό της Παλαιάς Διαθήκης. Οι άνθρωποι θέλησαν να κτίσουν έναν πύργο που να φτάνει ως το Θεό. Ο Θεός, όμως, δεν ευλόγησε το έργο τους, γιατί δεν ήταν ταπεινοί. Όταν ο άνθρωπος προσπαθεί να φτάσει το Θεό χωρίς το Θεό, προκαλεί την ίδια του την καταστροφή. Φοβούμαι ότι αυτό το θέμα της κλωνοποίησης του ανθρώπου σημαίνει μια νέα καταστροφή για εμάς.

Όμως, η κλωνοποίηση είναι σημαντική σε άλλους τομείς, άρα δε συμφωνώ με τη μη χρήση της κλωνοποίησης. Π.χ. τα

κλωνοποιημένα ζώα θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για να κατανοήσουμε τους μηχανισμούς αθεράπευτων σήμερα ασθενειών. Η κλωνοποίηση είναι σημαντική στον τομέα της φαρμακολογίας, π.χ. του παράγοντα πήξης του αίματος, που χρειάζεται από τους αιμορροφιλικούς.

Η κλωνοποίηση ανθρώπινων οργάνων θα προσφέρει τη δυνατότητα σε ανθρώπους που έχουν βαριές καρδιοπάθειες ή νεφροπάθειες να ζήσουν μια κανονική ζωή. Έχω πληροφορηθεί πως οι επιστήμονες θέλουν να παράγουν ακέφαλα ανθρώπινα σώματα, ούτως ώστε να παίρνουν διάφορα όργανα και να τα χρησιμοποιούν ως ανταλλακτικά. Αυτό είναι ανήθικο. Έχετε σκεφθεί, όμως, πώς θα αισθανόμασταν, εάν βρισκόμασταν στη θέση αυτών των ανθρώπων; Είναι η μόνη λύση γι' αυτούς, έστω κι αν αυτό είναι ανήθικο. Με λίγα λόγια, εάν δεν κάνουν αυτό που είναι ανήθικο, θα πεθάνουν, μέχρι να έρθει η σειρά τους να βρουν ανταλλακτικό.

Για την κλωνοποίηση ανθρώπων υπάρχουν πολλά αρνητικά σημεία, για τα οποία θα μπορούσαμε να συζητάμε για πολλές ώρες. Θα σας αναφέρω τα σημαντικότερα από αυτά. Κατ' αρχάς, καταρρέουν θεμελιώδεις έννοιες, όπως η ζωή, ο θάνατος, η μητρότητα. Για μένα καταρρέει ακόμη και αυτή η εικόνα της Παναγίας, που κρατά στην αγκαλιά της το μικρό Χριστό, το ανέκαθεν σύμβολο της μητρότητας. Σε περίπτωση λάθους, κατά τη διάρκεια των πειραμάτων, τι γίνεται; Π.χ. ένας άνθρωπος κλωνοποιείται και γεννιέται με κάποια διανοητική καθυστέρηση. Τι γίνεται στην περίπτωση αυτή; Τον σκοτώνουμε;

Επίσης, υπάρχει περιορισμός της ποικιλότητας της φύσης, που προσωπικά πιστεύω ότι δεν είναι καθόλου γοητευτικός. Εξάλλου ποιος θέλει αύξηση του πληθυσμού; Μάλλον το αντίθετο. Πρόσφατα έχουμε ακούσει για προσπάθειες, να εγκαταστήσουν στο μέλλον τον άνθρωπο στο φεγγάρι.

Υπάρχουν και τα δικαιώματα των ζώων, αφού κατά τη διάρκεια των πειραμάτων υπάρχουν οι χειρουργικές επεμβάσεις (σύλλογή ωαρίων).

Το ερώτημα που γεννάται είναι τι πρέπει να κάνουμε. Για μένα, οι νόμοι πάνω σε αυτό το θέμα δεν κάνουν καλό. Δηλαδή, ο άνθρωπος εκ φύσεως κάνει ακριβώς ό,τι του απαγορεύεται. Αυτό που χρειάζεται είναι εμείς οι νέοι να ενημερωθούμε πάνω στο θέμα. Χρειάζεται εγρήγορση, όχι μόνο μέσω τηλεόρασης, αλλά και μέσω κάποιων σχετικών μαθημάτων στο σχολείο, κάποιων ειδικών ωρών διδασκαλίας.

Τελειώνοντας, θέλω να πω, ότι η επιστήμη είναι ένα μαχαίρι, το οποίο μπορεί να κόψει ψωμί, αλλά και να σκοτώσει. Ας διαλέξουμε εμείς, ποιο από τα δύο θέλουμε.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΚΡΙΤΙΔΗΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Νομίζω πως η Μαρία Ιακώβου μας έφερε πολύ κοντά στο σημείο της επιλογής μας, τι θέλουμε από τα δύο.

Η Δήμητρα Βάρλα έχει το λόγο.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΒΑΡΛΑ (Νομός Λακωνίας): Κύριε Πρόεδρε, εδώ και καιρό έψαχνα για ένα θέμα που ενδιαφέρει όλους

μας και πάνω απ' όλα την Ελλάδα και τη διαχρονική πορεία της. Σκέφθηκα, λοιπόν, πως διανύουμε την καλοκαιρινή περίοδο και ένας συνειρμός μου έδωσε τη λύση. Βέβαια, δεν είναι καθόλου γοητευτική, είναι όμως μια λύση.

Μου ήρθαν στο νου εικόνες από περασμένα καλοκαίρια, εικόνες πύρινης λαίλαπας, όπως συνηθίζουμε να λέμε. Τα δάση μας καίγονται, καταστρέφονται και δεν είναι πολλές οι εκτάσεις που αναδασώνονται για να γίνουν λεία των εμπρηστών σε ένα επόμενο καλοκαίρι. Τα τελευταία 150 χρόνια η έκταση της Ελλάδας που σκεπάζεται από δάση έχει μειωθεί κατά 34%. Οι κύριοι λόγοι της φθίνουσας αυτής πορείας είναι η αποτέφρωση των δασικών αυτών εκτάσεων εξαιτίας καταστροφικών πυρκαγιών, η εκχέρσωσή τους για την κατασκευή δημόσιων έργων, καθώς και η υπερβόσκηση και η αλόγιστη υλοτομία. Επομένως, η καταστροφή των δασικών οικοσυστημάτων οφείλεται σε ανθρώπινες ενέργειες, που αποτελούν τραγικές συνέπειες της πολιτιστικής και συνάμα τεχνολογικής εξέλιξης.

Για την αντιμετώπιση αυτού του νοσηρού φαινομένου ιδιαίτερη σημασία έχει η πρόληψη, που απαιτεί την έγκαιρη λήψη μέτρων και την καλύτερη φύλαξη των δασικών εκτάσεων όλο το χρόνο. Η εκπόνηση ειδικών μελετών για την κατασκευή κοινωφελών έργων, χωρίς αυτό να επιβαρύνει τα δάση μολύνοντας ή αφανίζοντάς τα, και η επέκταση των εγκαταστάσεων ανακύκλωσης χαρτιού σε ολόκληρη την Ελλάδα είναι ένα θέμα που πρέπει να μας απασχολεί όλους. Θεωρώ απαραίτητη την κατάρτιση εθνικού κτηματολογίου, η σύνταξη του οποίου αναγγέλθηκε το 1836. Μολονότι επιδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση από το 1994, υπονομεύεται από γραφειοκρατικούς μηχανισμούς και ίσως ακόμη και από συμφέροντα. Η υλοποίηση αυτού του στόχου θα είχε ως αποτέλεσμα τον περιορισμό της καταπάτησης των δημόσιων και ιδιωτικών εκτάσεων, την προστασία των δασών από τις παράνομες διεκδικήσεις, καθώς και τη διευκόλυνση εκπόνησης προγραμματίων δασοπροστασίας. Θα πρέπει να διατεθούν και να αξιοποιηθούν μεγαλύτερα κονδύλια για τη σωστή επάνδρωση και λειτουργία των πυροσβεστικών οχημάτων και αεροπλάνων.

Τέλος, είμαι υπέρμαχος της άποψης ότι η δημιουργία εθνικών δρυμών είναι ένας από τους καλύτερους τρόπους προστασίας των δασών. Στην Ελλάδα, μια χώρα με τεράστιο φυσικό πλούτο και σπάνια χλωρίδα και πανίδα, υπάρχουν μόνο 11 δρυμοί. Η χρησιμότητά τους είναι ιδιαίτερη, καθώς εκεί απαγορεύεται οποιαδήποτε επέμβαση στο φυσικό οικοσύστημα. Γι' αυτούς τους λόγους, κύριε Πρόεδρε, εκδόθηκε ψήφισμα εκ μέρους του σχολείου μου, για να κηρυχθεί ένα τμήμα του Ταΰγετου, το οποίο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της ιστορίας, του πολιτισμού, αλλά και του φυσικού οικοσυστήματος της νότιας Πελοποννήσου, εθνικός δρυμός.

Το ψήφισμα έχει ως εξής:

«Οι μαθητές και οι καθηγητές του Λυκείου Σπάρτης δια-

πιστώνουμε ότι η μεγάλη σπουδαιότητα της μεγαλύτερης οροσειράς της Πελοποννήσου οφείλεται σε φυσικά τοπία, στη σπάνια χλωρίδα και πανίδα της. Για τους λόγους αυτούς ο κεντρικός Ταΰγετος, ο Πενταδάκτυλος, έχει περιληφθεί στους σημαντικούς βιοτόπους της Ελλάδας. Πιστεύουμε ότι προβάλλει επιτακτική η ανάγκη προστασίας αυτής της περιοχής, με τις απαραίτητες φυσικές ομορφιές, αλλά ακόμη και η ανάπτυξη οικονομικών δραστηριοτήτων, που θα στηρίζονται στην προστασία και όχι στην καταστροφή της φύσης. Ζητάμε, λοιπόν, την ίδρυση στον Ταΰγετο εθνικού δρυμού, ώστε να είναι εφικτή η υλοποίηση των παραπάνω στόχων. Στο αίτημά μας αυτό επιθυμούμε την αρωγή των αρμόδιων φορέων: της Βουλής των Ελλήνων, του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και άλλων και παρακαλούμε να γίνουν οι απαραίτητες ενέργειες για την υλοποίηση του ψηφίσματος αυτού».

Θέλω να προσθέσω, τέλος, ότι όλα αυτά γίνονται για το καλό όλων μας και ιδιαίτερα των επόμενων γενεών, διότι πρέπει τα παιδιά μας να έχουν το δικό τους ήλιο. Ευχαριστώ.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΚΡΙΤΙΔΗΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ευχαριστούμε τη Δήμητρα, της οποίας το ψήφισμα θα περιληφθεί στα πρακτικά.

Ο Αναστάσιος Καλόγηρας έχει το λόγο.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΚΑΛΟΓΗΡΑΣ (Νομός Βοιωτίας): Σεβαστέ κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί Έφηβοι Βουλευτές, κατάγομαι από μια περιοχή, η οποία στηρίζει την οικονομία της κυρίως στη γεωργία. Η Βοιωτία αποτελεί μια περιοχή του ελλαδικού χώρου, που αντιμετωπίζει ευρεία ποικιλία προβλημάτων, τα οποία την οδηγούν σταδιακά στην παρακμή και την υποβάθμιση.

Απαραίτητη, λοιπόν, προβάλλει η ανάγκη της απαρίθμησης των προβλημάτων αυτών με σκοπό την επίλυσή τους. Αρχικά πρέπει να αναφερθούμε στο ζωτικό για τον τόπο πρόβλημα του κατακερματισμού της καλλιεργησίμης αγροτικής έκτασης. Συχνά παρατηρείται το φαινόμενο, αρκετοί αγρότες να αδυνατούν να αντεπεξέλθουν στις υποχρεώσεις τους, καθώς δεν έχουν τη δυνατότητα να καλλιεργήσουν ολόκληρη τη στρεμματική έκταση που τους αναλογεί, αφού εκείνη είναι διασκορπισμένη σε μια μεγάλη περιοχή. Για την επίλυση του προβλήματος αυτού επιτακτική προβάλλει η ανάγκη του αναδασμού, καθώς με τον τρόπο αυτόν οι μικροκαλλιεργητές θα αποκτήσουν τη δύναμη που τους αρμόζει, οδηγώντας έτσι τη γεωργία στην ανάπτυξή της.

Ένα ακόμη πρόβλημα, στο οποίο πρέπει να αναφερθώ, είναι η παντελής έλλειψη ενημέρωσης των γεωργών, τόσο σε θέματα που αφορούν στην καλλιέργεια του εδάφους και τον αποδοτικότερο τρόπο εκμετάλλευσής αυτού, όσο και σε θέματα σχετικά με τις επιδοτήσεις, όπου παρατηρούνται φαινόμενα αισχροκέρδειας, καθώς ορισμένοι επιτήδειοι, εκμεταλλευόμενοι το γεγονός ότι το κράτος παρουσιάζεται αδύναμο να ελέγξει τον τρόπο με τον οποίο χορηγούνται αυτές,

αποκομίζουν τεράστια ποσά, της τάξεως των δισεκατομμυρίων.

Προτείνουμε, για την επίλυση του προβλήματος αυτού, αρχικά το διορισμό γεωπόνων σε συγκεκριμένες περιοχές, οι οποίοι θα μπορούν, όντας κοντά στις καλλιέργειες, να δώσουν βασικές συμβουλές στους αγρότες. Ακόμη είναι απαραίτητη η συστηματικότερη εποπτεία της απόδοσης των επιδοτήσεων από το κράτος, το οποίο πρέπει με τη σειρά του να εντατικοποιήσει τους ελέγχους, προχωρώντας ταυτόχρονα στη φωτογράφιση και χαρτογράφιση των αγροτικών καλλιεργήσιμων εδαφών, κάνοντας πράξη το όραμα του εθνικού κτηματολογίου.

Περνώντας σε μια άλλη διάσταση του θέματος, αναφέρουμε ότι βασικός πόρος και πηγή καλλιεργήσιμου εδάφους για τη Βοιωτία αποτελεί η αποξηραμένη λίμνη της Κωπαΐδας. Ακόμα και σήμερα, μετά από τόσο μεγάλο χρονικό διάστημα, το δίκτυο άρδευσης εξακολουθεί να αποτελείται από χωμάτινα κανάλια, με αποτέλεσμα ένα μεγάλο ποσοστό του νερού να χάνεται και κατά συνέπεια η γεωργική παραγωγή να μειώνεται. Αν και στο παρελθόν παρατηρήθηκε το φαινόμενο της λειψυδρίας, το κράτος δεν πήρε τα απαραίτητα μέτρα για την καταπολέμηση του προβλήματος. Μια σειρά από προληπτικά μέτρα αποτελεί η κάλυψη με μπετόν των μεγαλύτερων καναλιών, καθώς και η διασωλήνωση των μικρότερων από αυτά.

Μια ακόμη πτυχή του αγροτικού προβλήματος αποτελεί το υψηλό κόστος παραγωγής και τα χαμηλά εισοδήματα. Τα φυτοφάρμακα, τα λιπάσματα, οι σπόροι ακριβαίνουν όλο και περισσότερο, καθώς επίσης και τα ανταλλακτικά των γεωργικών μηχανημάτων, υποχρεώνοντας τον αγροτικό πληθυσμό να καταφεύγει στο δανεισμό, από τον οποίο τελικά οδηγείται στον εκμηδενισμό, καθώς χάνει την περιουσία του, η οποία ξεπουλιέται με πλειστηριασμούς, αφού αδυνατεί να πληρώσει τις δόσεις των δανείων. Μονόδρομος, λοιπόν, για το κράτος αποτελεί ο διακανονισμός των αγροτικών χρεών από τις τράπεζες, καθώς και η επιχορήγηση των μικροκαλλιεργητών από το κράτος, με τη μορφή άτοκων δανείων.

Είναι απαραίτητη, επίσης, η επισήμανση της εκμετάλλευσης των παραγωγών από τους μεσάζοντες, ιδίως στην πώληση του βαμβακιού, των κρεμμυδιών και των σιτηρών, καθώς το κόστος παραγωγής είναι μεγάλο, ενώ η τιμή πώλησης χαμηλή.

Τέλος, πρέπει να αναφερθούμε επιγραμματικά σε μια σειρά ζητημάτων ζωτικών για τη γεωργία:

α) Οι συνεταιρισμοί αποδυναμώνονται. Ο αγρότης παραμένει μόνος, ως ακέραη μονάδα, να αντιμετωπίσει τον ξένο ανταγωνισμό.

β) Τα εγχώρια προϊόντα δεν προωθούνται ούτε προστατεύονται σε μεγάλο βαθμό, τόσο στην Ελλάδα, όσο και στο εξωτερικό.

γ) Η αγροτιά πεθαίνει, καθώς οι νέοι πωλούν «αντί πινα-

κίου φακής» τα κτήματά τους, για να κατέβουν στις πόλεις και να κάνουν μια νέα αρχή. Αποτελέσματα: ανεργία, αστυφιλία, ερήμωση της υπαίθρου, εξασθένηση του αγροτικού επαγγέλματος.

δ) Αρκετοί γεωργοί πεθαίνουν πριν συμπληρώσουν το πενήκοστο έτος της ηλικίας τους, καθώς η αλλεπάλληλη χρήση φυτοφαρμάκων δημιουργεί καρκινώματα, τα οποία δεν θεραπεύονται. Ακόμη, τα φυτοφάρμακα μολύνουν το υπέδαφος και τον υδροφόρο ορίζοντα, καταστρέφοντας το περιβάλλον.

ε) Τέλος, καίριο είναι το ζήτημα της συνταξιοδότησης των αγροτών από τον ΟΓΑ, καθώς τα μηνιαία έσοδά τους είναι πεινχρά, μπροστά στις ανάγκες που τους παρουσιάζονται.

Συμπεραίνουμε, λοιπόν, ότι το κράτος θα πρέπει να σκύψει πάνω από τα προβλήματα των αγροτών, καταφεύγοντας σε ουσιαστικό διάλογο μαζί τους και λαμβάνοντας μια σειρά μέτρων που θα βγάλουν την αγροτιά από την υποβάθμιση του σήμερα.

Προτείνουμε, λοιπόν, την ενίσχυση των αγροτικών συνεταιρισμών με κονδύλια και την ανάθεση σε αυτούς περισσότερων πρωτοβουλιών, όπως η πώληση των προϊόντων σε Ελλάδα και εξωτερικό, η διαφήμιση και προώθηση των εγχώριων προϊόντων στο εξωτερικό, καθώς και η προστασία τους από το διεθνή ανταγωνισμό με μείωση των εισαγωγών— εάν είναι δυνατόν απαγόρευσή τους— καθώς επίσης και με την αύξηση των τελωνειακών δασμών. Επίσης, προτείνουμε προ-μοδότηση της οικολογικής καλλιέργειας, κυρίως οπωροκηπευτικών και, τέλος, εξίσωση του ΟΓΑ με τα υπόλοιπα ασφαλιστικά ταμεία, έτσι ώστε οι αγρότες να εξασφαλίσουν σίγουρα γηρατεία.

Η αγροτιά στις μέρες μας διέρχεται κρίση. Έχετε χρέος να την στηρίξετε, όπως εκείνη στήριξε την Ελλάδα στους ώμους της μέχρι σήμερα.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΚΡΙΤΙΔΗΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Η Ασημένια Μερμεκλή από τον νομό Σερρών έχει το λόγο.

ΑΣΗΜΕΝΙΑ ΜΕΡΜΕΚΛΗ (Νομός Σερρών): Θα ήθελα να αναφερθώ σε ένα θέμα που ανήκει στη σφαίρα της ρύπανσης του περιβάλλοντος, του οποίου τις πραγματικές διαστάσεις πολύς κόσμος αγνοεί, ηθελημένα ή όχι: το θέμα των πυρηνικών.

Η πυρηνική ενέργεια έχει λύσει το ενεργειακό πρόβλημα, έχει προσφέρει σε θέματα άμυνας, γεωργίας, επιστημονικής έρευνας και ιατρικής. Δυστυχώς, όμως, έχει δημιουργήσει σοβαρά προβλήματα, τόσο στον ίδιο τον άνθρωπο, όσο και στο περιβάλλον. Πιο συγκεκριμένα, στα περισσότερα πυρηνικά εργοστάσια, όπως αυτό του Κοζλοντούι, που απέχει περίπου 225 χιλιόμετρα από τα σύνορα της Ελλάδας με τη Βουλγαρία και του οποίου οι αντιδραστήρες βρίσκονται σε άθλια κατάσταση, οι έλεγχοι για την ποιότητα των μηχανημάτων είναι σπάνιοι, με αποτέλεσμα πολλοί εργάτες να είναι εκτεθειμένοι ανά πάσα στιγμή στη ραδιενέργεια. Επιπλέον,

το τεράστιο οικονομικό κόστος, που συνεπάγεται η αγορά καινούργιων αντιδραστήρων, απομακρύνει τους υπεύθυνους από οποιαδήποτε σκέψη για τον εκσυγχρονισμό τους. Έτσι πολύ συχνά συμβαίνουν ατυχήματα, τα οποία η πυρηνική βιομηχανία φροντίζει να συγκαλύπτει με αξιοθαύμαστη ικανότητα, ενώ διοχετεύεται στον αέρα τεράστια ποσότητα ραδιενέργειας.

Ακόμη και μικρές δόσεις έχουν ως συνέπεια την αυξημένη πιθανότητα προσβολής από λευχαιμία, καρκίνο του θηροειδούς κ.λπ. Επίσης, οι απόγονοι αυτών που προσβάλλονται με ραδιενέργεια έχουν μεγάλη πιθανότητα να γεννηθούν με γενετικές ανωμαλίες ή με διάφορες παθήσεις. Ακόμη και σήμερα στην Ουκρανία και στη Λευκορωσία, 12 χρόνια μετά το ατύχημα στο Τσέρνομπιλ που στοίχισε τη ζωή σε 30.000 ανθρώπους, έχουν αυξηθεί τα κρούσματα διαφόρων μορφών καρκίνου.

Με τη βοήθεια της πυρηνικής ενέργειας κατασκευάζονται διάφορα όπλα, με κοινό όμως αποτέλεσμα, που είναι ο θάνατος και η καταστροφή. Σε περίπτωση περιορισμένου πυρηνικού πολέμου οι μελέτες αποδεικνύουν ότι εκατομμύρια τόνοι σκόνης και αιθάλης, πέρα από τη ραδιενέργεια, θα βυθίσουν ένα μεγάλο τμήμα της γης σε μια νύχτα πολλών μηνών. Η ηλιακή ενέργεια δε θα φθάνει πια στο έδαφος, με αποτέλεσμα η θερμοκρασία να πέσει αρκετά κάτω από το μηδέν. Η καταβύθιση πυρηνικών αποβλήτων στη γη θα δημιουργήσει ρύπανση όχι μόνο στο έδαφος, αλλά και στα υπόγεια δίκτυα νερού, ενώ η καταβύθισή τους στη θάλασσα εγγκυμονεί σοβαρό κίνδυνο στην τροφική αλυσίδα. Ήδη παρατηρήθηκαν ποσά ραδιενέργειας σε ορισμένα ήδη ψαριών.

Σε όλα τα παραπάνω το συμπέρασμα είναι ένα: Η πυρηνική ενέργεια είναι απαραίτητο να πάψει να υπάρχει για την κατασκευή όπλων και βομβών και για οποιονδήποτε άλλο σκοπό, εκτός από την ιατρική. Η προσοχή μας πρέπει να στραφεί σε άλλες, ήπιες μορφές ενέργειας, που είναι φιλικές προς τη φύση, π.χ. οι εγκαταστάσεις που έχουν γίνει σε ορισμένες περιοχές της Ελλάδος για τη συγκέντρωση της ηλιακής ή και της αιολικής ενέργειας. Η χώρα μας λόγω της θέσεώς της αυτά τα στοιχεία θα μπορούσε να τα εκμεταλλευτεί περισσότερο.

Είναι απαραίτητη η επίτευξη μιας διακρατικής συμφωνίας, σύμφωνα με την οποία όλα τα κράτη θα δίνουν ένα οριστικό τέλος στο πρόβλημα των πυρηνικών, αλλά θα προβλέπουν και σκληρές ποινές σε όσους δε συμμορφώνονται με τις διεθνείς αποφάσεις. Οι συμφωνίες πρέπει να τηρούνται από όλους. Μέχρι σήμερα έχουν υπογραφεί πολλά επίσημα έγγραφα που αφορούν τα πυρηνικά και άλλα προβλήματα, τα οποία παραβιάζονται και ελάχιστοι είναι εκείνοι που διαμαρτύρονται. Αυτό πρέπει να σταματήσει. Η τήρηση της παγκόσμιας ειρήνης θα πρέπει να πάψει να αποτελεί ουτοπία. Όλοι μας θα πρέπει να συμμετέχουμε σε οικολογικές οργανώσεις και να ενεργοποιηθούμε για την ευαισθητοποίηση της

κοινής γνώμης μέσω κάποιων άρθρων σε εφημερίδες ή συμμετέχοντας σε τηλεοπτικές εκπομπές, ώστε να πετύχουμε την αφύπνιση των συνειδήσεων των εφησυχασμένων συνανθρώπων μας.

Το σίγουρο είναι ότι πρέπει να επενδύσουμε στην παιδεία και τη μόρφωση των νέων. Θα πρέπει να διοργανώνονται περιβαλλοντικές εκδρομές μέσα στα σχολικά πλαίσια, που δε θα καταντούν να έχουν διασκεδαστικό χαρακτήρα. Δε θα συμμετέχουν μόνο καθηγητές, αλλά και ειδικοί γύρω από τα περιβαλλοντικά θέματα. Όλοι μας, μικροί και μεγάλοι, πρέπει να χτίσουμε ένα κοινό όραμα και να αγωνιστούμε για την πραγματοποίησή του. Απαιτείται ελπίδα και διάθεση για αγώνα. Εμείς οι νέοι είμαστε έτοιμοι να προσφέρουμε τις υπηρεσίες μας σ' αυτόν τον πλανήτη που μαστίζεται από χιλιάδες δεινά. Μ' αυτόν τον τρόπο θα αποδείξουμε στους μεγαλύτερους, που εξακολουθούν να έχουν τις επιφυλάξεις τους για τη βελτίωση της κατάστασης, πως νέος δε σημαίνει απλώς «ενθουσιασμός» και «όραμα», αλλά κυρίως δύναμη για την υλοποίηση αυτού του οράματος.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΚΡΙΤΙΔΗΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Αναστασία Κουκουτζέλη.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΚΟΥΚΟΥΤΖΕΛΗ (Β' Θεσσαλονίκης): Κατάγομαι από αγροτική περιοχή και λογικό είναι να μιλήσω για τα θέματα των αγροτών. Έχουν μιλήσει και άλλα παιδιά γύρω από αυτό το θέμα. Η δική μου εισήγηση θα είναι μια συμπλήρωση στις δικές τους εισηγήσεις.

Τα θέματα των αγροτών είναι τόσα πολλά, που μακάρι να μπορούσαμε να τα θίξουμε όλα. Θα αναφέρω μερικά από αυτά. Μπορεί να σας φανεί και η δική μου εισήγηση καταθλιπτική, απλώς, όμως, εκφράζει την πραγματικότητα.

Κανείς δεν αμφισβητεί το γεγονός ότι το επάγγελμα του αγρότη είναι από τη φύση του ένα σκληρό επάγγελμα. Στο αγροτικό πρόβλημα, δυστυχώς, είμαστε μόνο γνώστες. Ο αγρότης και ο κτηνοτρόφος έχουν να αντιμετωπίσουν τα καιρικά φαινόμενα, που πολλές φορές τους δημιουργούν πολλά προβλήματα.

Οι ανάγκες των ζώων είναι ιδιαίτερα αυξημένες το χειμώνα και, ειδικότερα, όταν βρίσκονται σε καταστάσεις αναπαραγωγής, επιδημιών, τραυματισμών και άλλων καταστάσεων που παρουσιάζονται σε μια παραγωγική μονάδα. Την προστασία που πρόσφερε η ίδια η φύση, όταν αυτά ζούσαν ελεύθερα και ανεξάρτητα από τον άνθρωπο, τώρα είναι υποχρεωμένος να την παρέχει ο ίδιος ο κτηνοτρόφος. Γι' αυτό η μέριμνα και η φροντίδα που παρέχει σε μια τέτοια εποχή είναι ιδιαίτερα προσηγμένη.

Δεν είναι λίγες οι φορές, που θυσιάζει την οικογενειακή του ζεστασιά και μένει απομονωμένος, αγρυπνώντας πάνω από την περιουσία του, με την οποία συνδέεται συναισθηματικά. Δυστυχώς, οι καιρικές συνθήκες δυσκολεύουν περισσότερο το έργο του κτηνοτρόφου. Η μεταφορά των ζωοτροφών είναι πολύ δύσκολη και πολλές φορές ακατόρθωτη. Έτσι

δημιουργούνται σοβαρά προβλήματα στη διατροφή των ζώων, με αποτέλεσμα την απώλεια της παραγωγής. Το κράτος δεν προνοεί για την αποζημίωση των κτηνοτρόφων σε αυτήν την περίπτωση.

Το ρίσκο και η αβεβαιότητα είναι καθημερινότητα για τον αγρότη. Ένα απρόβλεπτο καιρικό φαινόμενο μπορεί να προκαλέσει ανυπολόγιστες καταστροφές. Οι αποζημιώσεις δεν είναι επαρκείς, ενώ συγχρόνως υπάρχει και το πρόβλημα της εξόφλησης μεγάλων χρεών προς τις τράπεζες.

Τα προβλήματα, όμως, δεν σταματούν εδώ. Ένα σημαντικό εμπόδιο είναι η ιδιομορφία του εδάφους. Οι καλλιεργήσιμες εκτάσεις στον ελλαδικό χώρο είναι λιγοστές. Ο σημερινός αγρότης προσπαθεί με τη χρήση σύγχρονων μηχανημάτων να αυξήσει την ποιότητα και την ποσότητα της παραγωγής του. Όμως, είναι αδύνατον να συναγωνιστεί τους αγρότες των άλλων ευρωπαϊκών χωρών. Έτσι, όσο αν εξελιχθούν τα μέσα και οι τρόποι καλλιέργειας, τα προϊόντα των αγροτών μας θα βρίσκονται σε μειονεκτική θέση σε σχέση με τα προϊόντα των άλλων χωρών. Το αποτέλεσμα είναι η εισαγωγή μεγάλων ποσοτήτων αγροτικών προϊόντων και η απεμπόληση των δικών μας προϊόντων από την αγορά, με μεγάλο αντίκτυπο στο κέρδος του Έλληνα αγρότη.

Κάτι παρόμοιο συμβαίνει και στην κτηνοτροφία. Οι προδιαγραφές που θέτει η Ευρωπαϊκή Ένωση για την παραγωγή είναι πολύ αυστηρές. Τα γαλακτοκομικά προϊόντα για να γίνουν αποδεκτά πρέπει να έχουν παραχθεί με συγκεκριμένο τρόπο. Επιβάλλεται η παστερίωση του γάλακτος και η παραγωγή του με σύγχρονα μηχανήματα που θα διασφαλίζουν την ποιότητά του. Όμως, όλα αυτά είναι ακατόρθωτα για το μέσο Έλληνα κτηνοτρόφο. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να χρεωκοπούν πολλοί κτηνοτρόφοι, αφού δε γίνονται δεκτά τα προϊόντα τους.

Ένα άλλο σημαντικό πρόβλημα είναι η έλλειψη ποσοτώσεων, που οφείλεται στην αδιαφορία του κράτους. Οι αγρότες αναγκάζονται να μειώνουν την παραγωγή τους, σύμφωνα με την ποσόστωση που τους αναλογεί, για να αποφύγουν τα μεγάλα πρόστιμα που τους επιβάλλονται. Έτσι, αντί για πρόοδο και εξέλιξη, έχουμε καθυστέρηση της γεωργίας.

Σ' αυτά τα προβλήματα θα πρέπει να προσθέσουμε και τις συνθήκες εργασίας των αγροτών, που είναι άκρως ανθυγιεινές. Υπάρχουν μεγάλες πιθανότητες ατυχημάτων. Το δικαίωμα της άδειας είναι ανύπαρκτο, αφού ο αγρότης δεν μπορεί να αφήσει τη δουλειά του ούτε για λίγο. Αλλά και όταν σταματήσει τη δουλειά του, η σύνταξη που παίρνει είναι τόσο μικρή, που δεν επαρκεί ούτε για τις στοιχειώδεις ανάγκες. Η σύνταξη θα έπρεπε να είναι υπεραυξημένη λόγω των παραπάνω αιτιών. Οι συντάξεις, όμως, των αγροτών είναι μικρότερες από όλες τις συντάξεις που χορηγεί το κράτος.

Κάθε φορά που σκέφτομαι την κατάσταση των αγροτών, έρχεται μια εικόνα στο μυαλό μου, που ίσως σας φανεί αστεία, αλλά έτσι το σκέφτομαι : Παρομοιάζω τους αγρότες με

τα μυρμήγκια. Και τα δυο αυτά πλάσματα ασχολούνται με τη γη. Δουλεύουν με τους σπόρους της. Όμως, και τα δύο καταπατούνται από ισχυρότερα και μεγαλύτερα πλάσματα. Οι αγρότες, ο πιο παραγωγικός κλάδος του κράτους, είναι, όπως και τα μυρμήγκια, ταυτόχρονα, οι πιο παραμελημένοι.

Πιστεύω ότι πρέπει να ληφθούν άμεσα μέτρα για να αντιμετωπισθούν τα προβλήματα που προανέφερα. Ένα μέτρο είναι η επιμόρφωση των αγροτών. Αυτό μπορεί να γίνει με τα αγροτικά σχολεία, τα οποία θα μορφώνουν παιδιά σαν εμάς, που θέλουμε να ασχοληθούμε με αυτό το επάγγελμα, αλλά μας είναι δύσκολο, γιατί μέσα από την υπάρχουσα μόρφωση δε μας δίνονται τα κατάλληλα εφόδια. Ακόμα και το εκπαιδευτικό σύστημα, που αλλάζει αυτήν τη στιγμή, δεν μεριμνά γι' αυτά τα παιδιά. Πιστεύω ότι σε αυτά τα σχολεία τα παιδιά πρέπει να έρχονται σε επαφή με τη γη και με τα ζώα.

Ένα άλλο μέτρο είναι τα αρδευτικά έργα. Στην περιοχή μου υπάρχουν πολλές άγονες εκτάσεις. Δεν υπάρχουν κοντά βιότοποι. Είχαμε ένα βιότοπο στη Μαυρούλα, μια λίμνη που αποξηράνθηκε. Όμως υπάρχουν πολλά υπόγεια νερά, που μπορούν να βγουν στην επιφάνεια για να ποτίζονται τα χωράφια μας, αλλά δε μας δίνουν κονδύλια για γεωτρήσεις.

Η Κυβέρνηση θα έπρεπε να αξιοποιήσει σωστά τις επιδοτήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Πιστεύω ότι δε χρησιμοποιούμε κατάλληλα τα κονδύλια από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Πρέπει να μειωθεί ο Φ.Π.Α. για τα αγροτικά μηχανήματα, τουλάχιστον στο 8%.

Τέλος, πιστεύω ότι τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για τη γεωργία πρέπει να είναι ουσιαστικά και άμεσα.

(Στο σημείο αυτό εισέρχεται στην Αίθουσα ο κ. Λουκάς Αποστολίδης, Γ' Αντιπρόεδρος της Βουλής των Ελλήνων)

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΚΡΙΤΙΔΗΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ευχαριστούμε την Αναστασία για τον ολοκληρωμένο τρόπο, με τον οποίο εισηγήθηκε το θέμα της.

Πρέπει να σας πληροφορήσω ότι αυτήν τη στιγμή βρίσκεται μαζί μας ο Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. Λουκάς Αποστολίδης, τον οποίο καλωσορίζουμε.

ΛΟΥΚΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ (Γ' Αντιπρόεδρος της Βουλής): Καλωσορίζω και καλημερίζω και εγώ, κύριε Πρόεδρε, τους Έφηβους Βουλευτές.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΚΡΙΤΙΔΗΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο Κωνσταντίνος Λιάντης.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΛΙΑΝΤΗΣ (Βουλευτής Επιτροπείας): Με την ομιλία μου ενώπιον της Επιτροπής θα αναφερθώ σε δύο θέματα: στον τουρισμό και στην αλιεία.

Η Ελλάδα, όπως όλοι γνωρίζουμε, είναι από τις λίγες χώρες που διαθέτουν ήλιο, θάλασσα, αλλά και ιστορία. Είναι χώρα με πολλές ομορφιές, που αν αξιοποιηθούν κατάλληλα θα φέρουν τα επιθυμητά αποτελέσματα. Ας μην ξεχνάμε ότι ο τουρισμός για την Ελλάδα είναι ένα σημαντικό οικονομικό βήθημα.

Θα ήθελα, λοιπόν, να αναφέρω δύο παράγοντες, που, αν

προσεχθούν, νομίζω ότι θα συμβάλουν δυναμικά στην άνοδο του τουρισμού.

Πρώτον, αναδιοργάνωση και εκσυγχρονισμός των αεροδρομίων της Χώρας. Να τοποθετηθούν σύγχρονα ραντάρ σε όλα τα μεγάλα αεροδρόμια της χώρας, ώστε να επιτρέπουν στα αεροσκάφη να προσεγγίζουν με οποιοσδήποτε καιρικές συνθήκες, γιατί οι εντυπώσεις που δημιουργήθηκαν, ύστερα από το μοιραίο δυστύχημα του ρωσικού αεροσκάφους, αποτρέπουν τους τουρίστες από το να επισκεφθούν την Ελλάδα.

Δεύτερον, προβολή της Ελλάδας στο εσωτερικό και στο εξωτερικό, ώστε να ενημερωθεί ο τουρίστας για το τι διαθέτει η μικρή μας χώρα.

Και έρχομαι τώρα στην αλιεία: Η εξαντλητική εκμετάλλευση και η παράνομη αλιεία έχουν καταστρέψει κυριολεκτικά τη Μεσόγειο.

Μεγάλη ευθύνη φέρει η Ελλάδα, όπου από τη μια πλευρά η αδιαφορία της πολιτείας και από την άλλη η αλόγιστη συμπεριφορά των Ελλήνων αλιέων οδήγησαν τις θάλασσές μας σ' αυτήν την κατάσταση.

Ως μέτρα για την επίλυση των παραπάνω προβλημάτων και την αναγέννηση της πανίδας και της χλωρίδας των ελληνικών θαλασσών προτείνω:

Πρώτον, αυστηρό έλεγχο στις χορηγούμενες άδειες των επαγγελματιών και ερασιτεχνικών σκαφών. Δεύτερον, κατάργηση των γρι-γρι στις ελληνικές θάλασσες. Τρίτον, αυστηρές ποινές στους χρήστες δυναμιτών και άλλων μέσων, που καταστρέφουν τα ψάρια και ειδικά το γόνο. Τέταρτον, συνεχείς περιπολίες του Λιμενικού Σώματος με σκάφη και ελικόπτερα, για εντοπισμό παράνομων μέσων αλιείας. Πέμπτον, κατάλληλη κατάρτιση των αλιέων, γιατί πολλοί έχουν πλήρη άγνοια.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΚΡΙΤΙΔΗΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο Αλκιβιάδης Αγγελάκης.

ΑΛΚΙΒΙΑΔΗΣ ΑΓΓΕΛΑΚΗΣ (Νομός Αιτωλοακαρνανίας): Κύριε Πρόεδρε, αγαπητές και αγαπητοί φίλοι, εγώ θα αναφερθώ με την ομιλία μου στα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι αγρότες σήμερα, προτείνοντας παράλληλα λύσεις.

Ο αγροτικός τομέας είναι ένας σημαντικότερος πόρος της εθνικής μας οικονομίας. Παρ' όλα αυτά έχει παραμεληθεί και αποτελεί οικονομική δραστηριότητα υποβαθμισμένη για διάφορους λόγους. Οι λόγοι αυτοί έχουν σχέση αφ' ενός με τις αντικειμενικές και μορφολογικές συνθήκες που επικρατούν στη χώρα και αφ' ετέρου με την έλλειψη πολιτικής για τη γεωργία και σοβαρής αντιμετώπισης των προβλημάτων που αυτή παρουσιάζει ως οικονομική δραστηριότητα.

Αιχμές της απουσίας της στο εθνικό κτηματολόγιο, που συντάσσεται από το 1928 και ξαναήλθε στην επικαιρότητα πριν από λίγο καιρό. Η σύνταξη του εθνικού κτηματολογίου και η χάραξη πολιτικής χρήσεων γης θα έλυνε χρόνια προβλήματα του αγροτικού τομέα, με σημαντικότερα την προ-

στασία των δασών και γενικότερα του περιβάλλοντος και την ανάπτυξη της κτηνοτροφίας.

Είναι φανερό ότι μέσα σε τέτοιο πλαίσιο μπορούν να αξιοποιηθούν τα κοινοτικά προγράμματα και να αμβλυνθούν οι αρνητικές επιπτώσεις των πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Είναι χαρακτηριστικό ότι τόσο η παραγωγή, όσο και η μεταποίηση, στον αγροτικό τομέα δεν έδειξαν να ακολουθούν τον απαιτούμενο ρυθμό, τα νέα πρότυπα και τις εξελίξεις της κατανάλωσης. Έτσι έχουμε το φαινόμενο να εξαγωγήται ελληνικά προϊόντα ως πρώτες ύλες και να επανεισάγονται ως τελικά προϊόντα. Δημιουργείται, επομένως, το εξής πρόβλημα: Δεν ιδρύονται μεταποιητικές αγροτικές βιομηχανίες που θα απασχολήσουν ανέργους και η προστιθέμενη αξία μαζί με τις επιδοτήσεις δεν παραμένει στη χώρα μας.

Η περιορισμένη ανάπτυξη των συνεταιριστικών δραστηριοτήτων δυσχεραίνει την αποδοτική χρησιμοποίηση των μηχανικών μέσων της γεωργίας και την εφαρμογή εκείνων των συστημάτων εκμετάλλευσης, που θα συμβάλουν στη μείωση του κόστους παραγωγής. Η εξασθένηση της οικονομικής δυναμικής μπορεί να διαρρήξει τους δεσμούς αλληλοβοήθειας που χαρακτηρίζουν τον αγροτικό κόσμο. Οι συνεταιρισμοί μπορούν να αποκαταστήσουν τους δεσμούς των μελών τους και των μελών της κοινωνίας. Πέρασαν και περνούν κρίση ταυτότητας και αναγνώρισης του ρόλου τους. Η παρουσία τους στην επαρχία είναι καθοριστική. Είναι εθνική ανάγκη ο εκσυγχρονισμός τους, διότι αποτελούν τη μοναδική μορφή οργάνωσης και συντονισμού της αγροτικής πολιτικής.

Εξαιτίας των μεγάλων προβλημάτων του αγροτικού πληθυσμού παρατηρείται ερήμωση της υπαίθρου με σκοπό την ανεύρεση καλύτερης τύχης. Οι αγρότες φεύγουν στα αστικά κέντρα.

Ο τουρισμός αποτελεί δραστηριότητα ανταγωνιστική προς την αγροτική οικονομία. Προσελκύει το πιο ενεργό εργατικό δυναμικό, που το στερείται έτσι η γεωργία. Δεν έχει, όμως, αναπτυχθεί σωστά. Η έλλειψη υποδομής, εκπαίδευσης και προγραμματισμού δεν επιτρέπουν την αξιοποίηση αυτής της πηγής από τον κόσμο της υπαίθρου. Πρέπει να έχουμε υπόψη μας ότι ο τουρισμός αφορά ολόκληρο το δυναμικό του τόπου, γι' αυτό και ο προγραμματισμός της τουριστικής ανάπτυξης μιας περιοχής δεν αφορά μόνο τη δημόσια διοίκηση ή κάποιον επιχειρηματία, αλλά το σύνολο των κοινωνικών εταιρειών που εργάζονται στην υπαίθρο.

Πρέπει να ληφθούν μέτρα, ώστε οι αγρότες να στοιχίσουν τις τάξεις των αγροτικών συλλόγων, να καταργήσουν τους αγροτοπατέρες, να αρνηθούν οποιαδήποτε εξάρτηση από τα κόμματα, ώστε αυτοδύναμοι να προχωρήσουν σε ριζική αλλαγή της ελληνικής υπαίθρου.

Η αλλαγή της αγροτικής πολιτικής και η αναβάθμιση του ρόλου του Υπουργείου Γεωργίας βοηθούν γενικότερα την ανάπτυξη της χώρας. Προς την κατεύθυνση αυτή πρέπει να

βοηθήσουν το Γεωτεχνικό Επιμελητήριο, οι επιστήμονες, οι αγρότες και οι συνδικαλιστές με τους συνεταιρισμούς τους, ώστε να επικρατήσει η «πράσινη επανάσταση». Η επανάσταση αυτή θα αξιοποιήσει όλες τις δυνάμεις της χώρας, για αγωνιστική παρουσία στους διεθνείς οργανισμούς και διεκδίκηση της θέσης της γεωργίας μας, που της ανήκει, στην παγκόσμια αγορά. Εάν το θέλουμε πραγματικά, θα το πετύχουμε σήμερα.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΚΡΙΤΙΔΗΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Ο Ηλίας Κακαράντζας έχει το λόγο.

ΗΛΙΑΣ ΚΑΚΑΡΑΝΤΖΑΣ (Νομός Εύβοιας): Η χώρα μας κατέχει μία από τις πρώτες θέσεις στη σπατάλη ενέργειας. Το ενεργειακό πρόβλημα είναι παγκόσμιο.

Η λύση στο πρόβλημα είναι μία: Στροφή σε ηπιότερες μορφές ενέργειας, όπως η αιολική και η ηλιακή. Δυστυχώς, όμως, τα σχετικά προγράμματα εφαρμόζονται στη χώρα μας με αργούς ρυθμούς. Για παράδειγμα, το αιολικό πάρκο που δημιουργήθηκε στην Κάρυστο δεν απέδωσε τα αναμενόμενα, διότι χρησιμοποιήθηκε φθινό υλικό, με συνέπεια να καταστραφούν τα πτερύγια των ελίκων σύντομα. Ο Τύπος ασχολήθηκε με το θέμα, που τελικά ξεχάστηκε.

Επισημαίνω ότι δεν καθορίζονται κριτήρια, όταν πρόκειται να γίνει ένα έργο, το οποίο προορίζεται να έχει μεγάλη διάρκεια ζωής. Δεν ελέγχονται αυτοί που αναλαμβάνουν την κατασκευή του έργου, ώστε να μην πηγαίνουν χαμένα τα χρήματα του ελληνικού λαού.

Η νεολαία γνωρίζει το καλό του τόπου και έχει ευαισθησία σε αυτά τα θέματα. Το περιβάλλον την απασχολεί ιδιαίτερα, αφού αποτελεί πηγή ζωής. Πρέπει, επομένως, να βοηθήσει, δείχνοντας υπευθυνότητα, ώστε να δώσει ανάλογα δείγματα και στις επόμενες γενεές.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΚΡΙΤΙΔΗΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Η Μαίρη Κοντορούδα έχει το λόγο.

ΜΑΙΡΗ ΚΟΝΤΟΡΟΥΔΑ (Α΄ Πειραιά): Το 1979 ο αείμνηστος Κωνσταντίνος Καραμανλής είχε δηλώσει ότι η χώρα μας μπήκε στην ΕΟΚ με μοναδική προίκα τη μεγάλη εμπορική ναυτιλία της. Σήμερα, όμως, η ναυτιλία διαρκώς φθίνει. Στο ελληνικό νηολόγιο εγγράφονται όλο και λιγότερα πλοία. Οι νέοι αποθαρρύνονται να ακολουθήσουν το ναυτικό επάγγελμα, το οποίο η ίδια η πολιτεία οδηγεί στον αφανισμό. Η αναβάθμισή του είναι επιτακτική ανάγκη, αφού αποτελεί συναλλαγαμοφόρο κοίτασμα για την παραπαιούσα οικονομία μας.

Το κράτος πρέπει να φροντίσει για την άρτια εκπαίδευση των ναυτικών σπουδαστών και την αναβάθμιση των σχολών του εμπορικού ναυτικού σε ανώτατες. Οι εκπαιδευτές πρέπει να είναι αποδεδειγμένα έμπειροι και η διδασκαλία να γίνεται με εξομοιωτές.

Πρωτεύον θέμα είναι η ασφάλιση και η ιατροφαρμακευτική περίθαλψη των ναυτικών μας. Δεν μπορεί να παίρνει την ίδια σύνταξη ένας ναυτικός με έναν στεριανό.

Πρέπει να υπάρξει πρόβλεψη για αγορά των ελικοπτέρων παντός καιρού, που, κατά τη γνώμη μου, έχει καθυστε-

ρήσει χαρακτηριστικά, τα οποία θα βοηθήσουν στις περιπτώσεις ναυτικών ατυχημάτων. Δεν πρέπει να γίνει μείωση των θέσεων σε ναυτικές ειδικότητες λόγω ανάπτυξης της τεχνολογίας, όπως γίνεται με τους ασυρματιστές, αλλά με κατάλληλη επιμόρφωση να απορροφηθούν από άλλες ειδικότητες. Να αντικατασταθούν τα ξένα πληρώματα από ελληνικά, σε όσο το δυνατόν μεγαλύτερο ποσοστό.

Οι ναυτικοί μας δεν είναι επαίτες, αλλά δικαιούνται θέσεις εργασίας.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΚΡΙΤΙΔΗΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο Γεώργιος Φράγκου.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΡΑΓΚΟΥ (Β΄ Θεσσαλονίκης): Αν και έχω το μειονέκτημα να είμαι από τους τελευταίους ομιλούντες, δεν θα αφήσω το δικαίωμά μου για αύριο, γιατί θέλω να υπερθεματίσω στους τομείς του τουρισμού και της γεωργίας και να θίξω δύο νέους τομείς, της έρευνας και της βιομηχανίας.

Όσον αφορά στον τουρισμό και στη γεωργία, θα κάνω κάποιες σύντομες και συγκεκριμένες προτάσεις. Όπως είναι γνωστό, ο τουρισμός είναι η σημαντικότερη πηγή συναλλάγματος για την Ελλάδα και συντηρεί πληθυσμούς σε νησιά και εθνικά ευαίσθητες περιοχές. Όμως, τα τελευταία χρόνια έχει δεχθεί πλήγματα λόγω των κρίσεων της ευρύτερης περιοχής.

Είναι ανάγκη να αναβαθμιστεί ο τουρισμός, γιατί οι υπόλοιπες μεσογειακές χώρες έχουν γίνει ιδιαίτερα ανταγωνιστικές. Απαιτούνται έργα υποδομής στα νησιά, ταχύτερος εκσυγχρονισμός των αεροδρομίων και των λιμανιών, κέντρα υγείας, διαμόρφωση των ακτών και αξιοποίησή τους.

Απαιτείται να αναβαθμιστούν και να ενισχυθούν κάποιες μικρομεσαίες επιχειρήσεις, όπως τα ενοικιαζόμενα δωμάτια και τα εστιατόρια και να αξιοποιηθούν κάποιες άγνωστες περιοχές, όπως ήταν μέχρι πριν λίγο καιρό το φράγμα του Πλαστήρα στην Καρδίτσα.

Μακροπρόθεσμα, το κράτος πρέπει να αναβαθμίσει τις τουριστικές σχολές και να ιδρύσει νέες, ενώ καλό θα ήταν να ιδρυθεί ένα Υφυπουργείο Τουρισμού στα Δωδεκάνησα, με έδρα τη Ρόδο.

Όσον αφορά στη γεωργία, συμφωνώ με τα όσα ειπώθηκαν και θέλω να επισημάνω την ανάγκη δικτύου μεταφοράς, αρδευτικών έργων, καθώς και την ανάγκη ολοκλήρωσης έργων, όπως η Εγνατία Οδός.

Θέλω να επισημάνω την ανάγκη συνεργασίας γεωργικών συνεταιρισμών με γεωπόνους, μέσα από την ίδρυση κέντρων μελέτης και αύξησης της αγροτικής παραγωγής. Πρέπει να εξυγιανθούν οι συνεταιρισμοί, για να μη διασπαθίζεται το χρήμα και, τέλος, χρειάζεται να αξιοποιηθεί η αγροτική παραγωγή μέσω της βιομηχανίας.

Η βιομηχανία και η έρευνα είναι δύο στενά συνδεδεμένοι τομείς. Η έρευνα στην Ελλάδα βρίσκεται σε σχετικά χαμηλό επίπεδο και δεν τονώνει τη βιομηχανία. Η Ελλάδα εισάγει έτοιμη τεχνολογία από το εξωτερικό και γι' αυτό πρέπει να κινηθεί στην κατεύθυνση της προώθησης των θετικών σπου-

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

δών, να ιδρύσει ερευνητικά ινστιτούτα και να ενισχύσει τη συνεργασία των πανεπιστημίων με τη βιομηχανία.

Στον ενεργειακό τομέα πρέπει να δώσουμε μεγαλύτερο βάρος στις φιλικές πηγές ενέργειας, γιατί σε λίγα χρόνια η εξάρτηση από το πετρέλαιο θα γίνει προβληματική.

Όσον αφορά στη βιομηχανία, στην Ελλάδα δεν είναι καθόλου αποκεντρωμένη, τα προϊόντα της είναι μη ανταγωνιστικά, ενώ υπάρχει πρόβλημα και στις μεταφορές. Πρέπει να επιχορηγηθεί οργανωμένα η βιομηχανία στις ακριτικές περιοχές, να ενωθεί με δίκτυο συγκοινωνιών και να φύγουν τα εργοστάσια από τον άξονα Αθήνα - Θεσσαλονίκη - Λάρισα - Πάτρα. Πρέπει να αξιοποιήσουμε τους φυσικούς πόρους της Ελλάδας, όπως είναι τα πετρέλαια του Αιγαίου, τα μεταλλεία κ.λπ.

Η Θράκη, η οποία θεωρείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση η πιο υπανάπτυκτη περιοχή της, παράγει ίσως τα καλύτερα καπνά, από τα οποία το 80% εξάγεται. Γιατί να μην ασχοληθεί το ελληνικό κράτος με την αξιοποίηση των καπνών της Θράκης, που θα στρέψει τον κόσμο από τη γεωργία στη μεταποίηση, θα δώσει απασχόληση και θα συμβάλει στην ανάπτυξη της περιοχής;

Τα όπλα και η στρατιωτική υποστήριξη των ακριτικών περιοχών βοηθούν ως αποτρεπτικό μέσο. Είναι, όμως, λυπηρό να στρέφει το ελληνικό κράτος την προσοχή του μόνο στη στρατιωτική υποστήριξη και να μη δίνει τη δυνατότητα στους πολίτες αυτών των περιοχών να ζήσουν και να λειτουργήσουν ως ισότιμοι Έλληνες.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΚΡΙΤΙΑΗΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Σε ευχαριστούμε πολύ για τις τεκμηριωμένες θέσεις και προτάσεις σου.

Το λόγο έχει η Φιλία Γιαλιτάκη.

ΦΙΛΙΑ ΓΙΑΛΙΤΑΚΗ (Νομός Ηρακλείου): Θα αναφερθώ στα γεωργικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι γονείς μας και εμείς οι ίδιοι. Η γεωργία είναι ένας από τους βασικούς συντελεστές της εθνικής μας οικονομίας, αφού η Ελλάδα είναι κατ'εξοχήν γεωργική χώρα. Παρόλο το σημαντικό ρόλο που παίζει η γεωργία, είναι φανερά υποβαθμισμένη. Υπάρχει αδιαφορία από τη μεριά του κράτους. Οι κυβερνήσεις κάθε 4 χρόνια αλλάζουν την πολιτική τους πάνω στα γεωργικά ζητήματα. Οι συνεχείς μεταρρυθμίσεις από κυβέρνηση σε κυβέρνηση δημιουργούν σημαντικά προβλήματα. Ο αγρότης με τη σειρά του αδιαφορεί για την αύξηση της παραγωγής.

Η απουσία αγροτικής και, γενικότερα, ανθρωπιστικής παιδείας είναι, επίσης, ένα σημαντικό αίτιο για το γεωργικό πρόβλημα. Επίσης, χιλιάδες άνθρωποι, παρόλο που ασχολούνται με τη γεωργία, δεν κατέχουν τις απαραίτητες γνώσεις, ώστε να χρησιμοποιήσουν τα κατάλληλα μέσα για την παραγωγή ποιοτικών προϊόντων. Η αμάθεια τους κάνει να διακατέχονται από προκαταλήψεις για τα σύγχρονα επιτεύγματα της τεχνολογίας. Η δομή της γεωργίας είναι απαρχαιωμένη.

Άλλη μια αιτία είναι η απουσία των υλικοτεχνικών μέσων για την εκποίηση των προϊόντων και η έλλειψη οδικών και

θαλάσσιων δικτύων για τη μεταφορά τους. Το οδικό δίκτυο στην Κρήτη είναι σε φοβερή κατάσταση. Οι δρόμοι που οδηγούν στις καλλιεργήσιμες περιοχές είναι ακόμη δύσβατοι. Με τη μεταφορά με τα πλοία χάνεται πολύτιμος χρόνος και τα προϊόντα φθάνουν ταλαιπωρημένα.

Τα προβλήματα, επίσης, οξύνονται και με τη δυσλειτουργία των συνεταιρισμών. Οι καίριες θέσεις στους συνεταιρισμούς καλύπτονται με άτομα ανάκανα να αντιμετωπίσουν με υπευθυνότητα τα καθήκοντά τους. Αποτέλεσμα αυτού είναι η αύξηση των οικονομικών προβλημάτων των συνεταιρισμών και, τέλος, το κλείσιμό τους. Σημαντικές συνέπειες αυτής της κατάστασης είναι η μαζοποίηση του αγρότη, με αποτέλεσμα την εκμεταλλεύσή του από μεσάζοντες, καθώς και ότι οι νέοι αγρότες αποθαρρύνονται και εγκαταλείπουν την επαρχία.

Η λύση του αγροτικού προβλήματος πρέπει να είναι άμεση για το καλό της Ελλάδας. Πρώτ' απ' όλα ο ίδιος ο Έλληνας πρέπει να μάθει να προτιμά τα ελληνικά προϊόντα. Σήμερα, με τη διαφήμιση των ξένων προϊόντων, ο Έλληνας παρασύρεται. Αν ο ίδιος ο Έλληνας δε στηρίζει τα προϊόντα της πατρίδας του, πώς μπορούμε να το απαιτούμε από τους ξένους; Η διαφήμιση μπορεί να παίζει πρωταρχικό ρόλο στην προώθηση των ελληνικών προϊόντων. Κρίνεται απαραίτητη η προβολή των προϊόντων που παράγονται σε όλη την Ελλάδα.

Επίσης, χρειάζεται παροχή παιδείας στους νέους. Αυτό θα τους βοηθήσει να ακολουθήσουν τα νέα δεδομένα στις καλλιέργειες και στη χρήση μηχανημάτων. Η παραγωγή έτσι θα αυξηθεί και η ποιότητα των προϊόντων θα γίνει καλύτερη.

Η αδιαφορία του κράτους, η ανεπαρκής λειτουργία των αγροτικών συνεταιρισμών οδηγούν τη χώρα στο μεγάλο αγροτικό πρόβλημα. Οι συνέπειες επιβαρύνουν σημαντικά την οικονομία μας, γι' αυτό και η λύση πρέπει να είναι άμεση. Ευχαριστώ.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΚΡΙΤΙΑΗΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Στο σημείο αυτό τελειώσαμε τη διαδικασία για σήμερα. Το λόγο πήραν 22 «Έφηβοι Βουλευτές» και μαζί με την Εισηγήτρια 23. Ο κατάλογος περιλαμβάνει ακόμα 21 «Έφηβους Βουλευτές», οι οποίοι μπορούν, αν θέλουν, να μιλήσουν και αύριο.

Αύριο θα έχουμε ένα ολόκληρο τρίωρο και η συνεδρίαση θα πραγματοποιηθεί στις 12.30' στην ίδια αίθουσα.

Θα γίνει, επίσης, η επιλογή των πέντε ομιλητών για την Ολομέλεια, με κλήρωση. Σε αυτούς δεν περιλαμβάνονται «Έφηβοι Βουλευτές» από την Κύπρο και την Ομογένεια. Θα γίνει κλήρωση με ειδική διαδικασία από την επιτροπή του προγράμματος «Βουλή των Εφήβων».

Σας ευχαριστώ πολύ, γιατί πράγματι ήταν μια ενδιαφέρουσα και γόνιμη διαδικασία.

Στο σημείο αυτό και περί ώρα 12.45' λύθηκε η συνεδρίαση.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΡΚΟΥΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΚΡΙΤΙΑΗΣ